आता दै. लातूर प्रभात इंटरनेटवर
वाचा एका क्लिकवर
www.dainiklaturprabhat.com

दैनिक लातूर प्रभात

E-mail :- laturprabhat@gmail.com

मुख्य संपादक : रघुनाथ बनसोडे मो.नं.८८३०२ ५०६४५

RNI No.:- MAHMAR/2017/72894 ● वर्ष १० वे ● अंक ३११ वा ● शुक्रवार दि. ०४ सप्टेंबर २०२६ ● किंमत २ रूपया ● पाने ४ ●

रोजगार निर्माण करणारे, नवनिर्मिती करणारे आणि समस्या सोडवणारे बना राज्यपाल जिष्णु देव वर्मा

रायगड–अलिबाग : भारताचा विकसित राष्ट्राचा प्रवास महानगरांपुरता मर्यादित राहणार नसून तो गावांमध्ये, लहान शहरांमध्ये आणि विद्यापीठांमध्येही घडणार आहे. त्यामुळे पदवीप्राप्त विद्यार्थ्यांनी केवळ नोकरीच्या संधी शोधणारे न बनता रोजगार निर्माण करणारे, नवनिर्मिती करणारे आणि समाजाच्या समस्या सोडविणारे अभियंते बनावे. शेती, पाणी, आरोग्य, शिक्षण आणि ग्रामीण उपजीविकेतील प्रत्यक्ष समस्या सोडविण्यासाठी अभियांत्रिकी ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि कृत्रिम बुद्धिमत्तेचा प्रभावी वापर करावा, असे आवाहन राज्यपाल जिष्णु देव वर्मा यांनी केले. लोणेरे येथील डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर तंत्रशास्त्र विद्यापीठाच्या २८ व्या दीक्षांत समारंभात राज्यपाल श्री. वर्मा बोलत होते. यावेळी उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री चंद्रकांत पाटील, रोजगार हमी योजना मंत्री तथा जिल्ह्याचे पालकमंत्री भरतशेठ गोगावले, महिला व बालविकास मंत्री कु.आदिती तटकरे, खासदार सुनील तटकरे, राज्यपालांचे सचिव डॉ.प्रशांत नारनवरे, विद्यापीठाचे कुलगुरू प्रा.रजनीश कामत, कुलसचिव प्रा.अमित शेष, परीक्षा नियंत्रक डॉ.गीतांजली महामुणकर आदींची प्रमुख उपस्थिती होती.

गडचिरोली ग्रीन स्टीलचे जागतिक केंद्र म्हणून विकसित होणार मंत्री जयकुमार रावल

मुंबई, : महाराष्ट्राच्या औद्योगिक भविष्यास नवी दिशा देणारा आणि शाश्वत औद्योगिकीकरणाला चालना देणारा महत्वपूर्ण टप्पा गाठण्यात आला आहे. जॉन कॉकरिल इंडिया लिमिटेडसोबत करण्यात आलेला सामंजस्य करार हा केवळ औद्योगिक गुंतवणुकीचा करार नसून गडचिरोलीला ग्रीन स्टील उत्पादनाचे जागतिक केंद्र म्हणून विकसित करण्याच्या महत्वाकांक्षी संकल्पाचा पाया असल्याचे पणन व राजशिष्टाचार मंत्री जयकुमार रावल यांनी सांगितले.

या करारासंदर्भात आयोजित बैठकीत जॉन कॉकरिल इंडिया लिमिटेडचे व्यवस्थापकीय संचालक, डॉ. फ्रेडरिक मार्टिन, उद्योग विभागाचे प्रधान सचिव डॉ. पी. अन्बळगन, राजशिष्टाचार विभागाचे सचिव डॉ. राजेश गवांदे आदी उपस्थित होते.

यावेळी पणन मंत्री जयकुमार रावल म्हणाले, मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या दूरदर्शी नेतृत्वाखाली महाराष्ट्र हे जागतिक गुंतवणूक, अत्याधुनिक तंत्रज्ञान, नवोपक्रम आणि शाश्वत औद्योगिक विकासाला चालना देणारे अव्वल राज्य आहे. राज्याचा विकास हा केवळ आर्थिक वाढीपुरता मर्यादित नसून सर्वसमावेशक आणि संतुलित प्रादेशिक विकासावर आधारित आहे. गडचिरोलीतील हा उपक्रम केवळ नवीन उद्योग उभारण्यापुरता मर्यादित राहणार नाही, तर संपूर्ण जिल्ह्याच्या औद्योगिक परिवर्तनाचा पाया ठरेल. या प्रकल्पामुळे अत्याधुनिक हरित तंत्रज्ञान, मोठ्या प्रमाणावर गुंतवणूक, रोजगारनिर्मिती, कौशल्य विकास आणि स्थानिक युवकांसाठी नवीन संधी उपलब्ध होतील. विदर्भातील नैसर्गिक व खनिज संपत्तीला पर्यावरणपूरक उत्पादन प्रक्रियेची जोड देत जबाबदार औद्योगिक विकासाचे आदर्श मॉडेल उभारले जाईल.

पणन मंत्री रावल म्हणाले की, महाराष्ट्र शासनाच्या राजशिष्टाचार, परकीय थेट गुंतवणूक व प्रवासी भारतीय संपर्क विभागाच्या माध्यमातून आंतरराष्ट्रीय औद्योगिक भागीदारी अधिक मजबूत करण्यात येत आहे. जॉन कॉकरिलसोबतची ही भागीदारी राज्याला हरित पोलाद उत्पादन आणि निर्यातीसाठी जागतिक स्तरावर नवे स्थान मिळवून देईल.

४ सप्टेंबर रोजी बेल्जियमचे पंतप्रधान यांच्या उपस्थितीत या सामंजस्य कराराची औपचारिक देवाणघेवाण होणार असून, या सहकार्याला आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नवे बळ आणि प्रतिष्ठा प्राप्त होणार आहे. त्यामुळे महाराष्ट्राच्या हरित औद्योगिक विकासाला जागतिक मान्यता मिळण्यास मोठी मदत होईल.

शासनाकडून या प्रकल्पासाठी आवश्यक सर्व परवानग्या, धोरणात्मक प्रोत्साहन, सुलभ सुविधा आणि उद्योगपूरक परिसंस्था उपलब्ध करून देण्यात येणार असून स्थानिक युवकांच्या कौशल्य विकासावर विशेष भर दिला जाणार असल्याचेही मंत्री जयकुमार रावल यांनी स्पष्ट केले. गडचिरोलीची ओळख केवळ नैसर्गिक संपत्तीपुरती मर्यादित न राहता ती ग्रीन स्टील, नवोपक्रम आणि शाश्वत उद्योगांचे जागतिक केंद्र म्हणून निर्माण व्हावी, ही राज्य शासनाची स्पष्ट दृष्टी आहे. महाराष्ट्र नैसर्गिक संसाधनांपासून अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाकडे, पारंपरिक उद्योगांपासून हरित उद्योगांकडे आणि देशांतर्गत उत्पादनापासून जागतिक निर्यातक्षमतेकडे वाटचाल करण्यासाठी पूर्णपणे सज्ज आहे, असे यांनी सांगितले.

सर्वसमावेशक विकास हाच 'विकसित महाराष्ट्र २०४७'चा मुख्य आधारस्तंभ मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस

मुंबई, सर्वसमावेशक विकास हा आपल्या भारतीय संस्कृतीचा मूळ गाभा असून समाजात जन्माला येणाऱ्या प्रत्येक मुलाला योग्य संधी व वातावरण मिळणे गरजेचे आहे. 'विकसित महाराष्ट्र २०४७' या ध्येयाकडे वाटचाल करताना समाजातील प्रत्येक घटकाचा विकास होणे आवश्यक असून 'दिशा' अभियानाच्या माध्यमातून विशेष मुलांच्या सर्वांगीण विकासाला चालना दिली जात आहे. या अभियानाशी जोडलेल्या राज्यातील सर्व विशेष शिक्षकांना त्यांच्या अमूल्य योगदानाबद्दल राज्य शासनाच्या वतीने प्रमाणपत्र देऊन गौरविण्यात येईल, असे मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी सांगितले.विशेष मुलांना योग्य शिक्षण, संधी आणि वातावरण उपलब्ध करुन देणे ही सामूहिक जबाबदारी असून या क्षेत्रात महाराष्ट्र देशासाठी दिशादर्शक असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

शिक्षक दिनाच्या पार्श्वभूमीवर मुख्यमंत्र्यांच्या वर्षा निवासस्थानी आयोजित कार्यक्रमात विशेष शिक्षकांचा प्रातिनिधिक स्वरूपात राज्यस्तरीय सन्मान करण्यात आला, त्यावेळी ते बोलत होते. या कार्यक्रमास जय वकील फाउंडेशनच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी अर्चना चंद्र, एसीईसीएफचे सह संस्थापक अमित चंद्र, जय वकील फाऊंडेशनच्या अध्यक्ष व संचालक डॉ. अनायता हेगडे, बजाज फिनसर्व्हच्या अध्यक्षा शेफाली बजाज, एचटी पारेख फाउंडेशनच्या कार्यकारी संचालक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी झिया लालकाका, दिव्यांग कल्याण विभागाचे सचिव माणिक गुरसळ, आयुक्त सत्यजित बडे, समग्र शिक्षा अभियानचे राज्य प्रकल्प संचालक संजय यादव, राष्ट्रीय बौद्धिक दिव्यांगजन सशक्तीकरण संस्थानचे संचालक राम कुमार, मुख्यमंत्री यांच्या विशेष कार्य अधिकारी प्रिया खान यांच्यासह राज्यभरातील विशेष शिक्षक ऑनलाईन उपस्थित होते.

'दिशा' अभियान राबविणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य

मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले, विशेष मुलांचे मूल्यमापन केवळ गुणांवर न होता, त्यांचा आत्मविश्वास आणि समाजात समरस होण्याची क्षमता यावर होते. सर्व शाळांमध्ये 'दिशा' अभियान स्वीकारणारे महाराष्ट्र हे देशातील पहिले राज्य आहे. सध्या राज्यातील ३६ जिल्ह्यांमध्ये ४५० हून अधिक शाळा, २७०० हून अधिक शिक्षक आणि २१ हजारांहून अधिक दिव्यांग व बौद्धिक अक्षम विद्यार्थी या अभियानाशी जोडले गेले आहेत. या मुलांना वैज्ञानिक आणि नव्या अध्यापन तंत्राच्या आधारे शिक्षण देण्यासाठी लागणारी साधनसामग्री या उपक्रमामुळे उपलब्ध झाली आहे.

या कार्यक्रमात प्रातिनिधिक स्वरूपात पाच शिक्षकांचा सन्मान करण्यात आला. राज्यातील सर्व जिल्हा परिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी आपापल्या जिल्ह्यांत समारंभपूर्वक सर्व विशेष शिक्षकांना प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करावे, असे मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी यावेळी सांगितले. 'दिशा' अभियान हा शासनाच्या प्राधान्यक्रमातील महत्त्वाचा उपक्रम असून, याच्या प्रगतीचा व अडचणींचा 'वॉर रूम' मधून नियमित आढावा घेतला जाईल, दिव्यांग कल्याण विभागामार्फत दरवर्षी प्रत्येक विशेष मुलापर्यंत व त्याच्या कुटुंबापर्यंत दिशा अभियानाची उपयुक्त छापील वर्कबुक्स पोहोचविली जातील, त्याचप्रमाणे नियमित शाळांमध्ये शिक्षण घेणाऱ्या बौद्धिक अक्षमता असलेल्या बालकांसाठी नियमित शिक्षकांच्या प्रशिक्षणात या अभ्यासक्रमाचा अंतर्भाव करण्यासाठी दिव्यांग कल्याण विभाग आणि जय वकील फाऊंडेशन एकत्रित प्रयत्न करतील आणि बालकांमधील विशेष गरजांची वेळीच ओळख व्हावी यासाठी विशेष 'प्रशिक्षण मॉड्यूल' विकसित करण्यात येईल, असे सांगून यासाठी जय वकील फाऊंडेशनने पुढाकार घ्यावा, असे मुख्यमंत्र्यांनी यावेळी सांगितले.

राज्य शासनासह समाज आणि सेवाभावी संस्थांच्या एकत्रित सहभागामुळे या क्षेत्रात मोठे काम उभे राहिले असून, या मॉडेलच्या माध्यमातून महाराष्ट्र दिव्यांग शिक्षणाच्या क्षेत्रात संपूर्ण देशात दिशादर्शक ठरेल, असा विश्वास मुख्यमंत्र्यांनी यावेळी व्यक्त केला. जय वकील फाउंडेशन, बजाज फिनसर्व्ह, एचटी पारेख फाउंडेशन आदी सामाजिक संस्थांनी या संवेदनशील विषयावर दाखविलेल्या पुढाकाराबद्दल त्यांनी विशेष आभार मानले.

शिक्षकांचा प्रातिनिधीक सन्मान

बौद्धिक अक्षम मुलांसाठी भारतातील पहिला प्रमाणित व एकसमान अभ्यासक्रम असलेल्या 'दिशा अभियानाची' प्रभावी अंमलबजावणी केल्याबद्दल यामिनी काळे (नवजीवन मतीमंद मुलांची शाळा, छत्रपती संभाजीनगर), अण्णासाहेब कदम (पांडुरंग निवास मतीमंद विद्यालय, लातूर), वैशाली गायकवाड (नंदनवन दुर्बल मनस्क मुलांची शाळा, नागपूर), ज्ञानेश्वर काळे (कै. रावसाहेब निवासी मतीमंद विद्यालय, देवळी, वर्धा) आणि मानसी मुलाम, जय वकील स्कूल फॉर चिल्ड्रन इन नीड ऑफ स्पेशल केअर, मुंबई शहर या पाच विशेष शिक्षकांच्या उल्लेखनीय कार्याचा मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते प्रमाणपत्र देऊन सन्मान करण्यात आला.

दिव्यांग कल्याण विभागाचे आयुक्त सत्यजित बडे यांनी प्रास्ताविकाद्वारे विभागाच्या माध्यमातून राबविण्यात येणाऱ्या उपक्रमाची तर अर्चना चंद्र यांनी जय वकील फाऊंडेशनच्या माध्यमातून राबविण्यात येणाऱ्या दिशा अभियानाची माहिती दिली. मुख्यमंत्री फडणवीस यांच्या विशेष कार्य अधिकारी प्रिया खान यांनी कार्यक्रमाचे संचालन केले.

नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पातील १५२ प्रकल्पबाधित कुटुंबांना ६.८३ कोटी रुपयांचे स्वेच्छा पुनर्वसन अनुदान मंजूर मंत्री मकरंद जाधव-पाटील

मुंबई, : सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील कणकवली तालुक्यातील नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पाच्या बाधित क्षेत्रातील पाच गावांमधील १५२ प्रकल्पबाधित कुटुंबांना स्वेच्छा पुनर्वसनासाठी एकूण ६ कोटी ८३ लाख १ हजार ८८७ रुपये अनुदान मंजूर करण्यात आल्याचा शासन निर्णय मदत व पुनर्वसन विभागाने निर्गमित केला आहे. याबाबत सिंधुदुर्ग जिल्ह्याचे पालकमंत्री तथा मत्स्यव्यवसाय व बंदरे मंत्री नितेश राणे यांनी या प्रकरणात विशेष पाठपुरावा केल्याचेही मंत्री मकरंद जाधव पाटील यांनी सांगितले.

या प्रकल्पामुळे नरडवे, जांभळगाव, भैरवगाव, यवतेश्वर आणि दुगनगर ही पाच गावे बाधित झाली आहेत. एकूण ९६१ प्रकल्पबाधित कुटुंबांपैकी १५२ कुटुंबांनी स्वेच्छा पुनर्वसनाचा पर्याय स्वीकारला आहे.मंजूर अनुदानामध्ये घरांसाठी ६ कोटी ५५ लाख १५ हजार ७२० रुपये, तर जमिनीबाबत २७ लाख ८६ हजार १६७ रुपये अनुदानाचा समावेश आहे. नरडवे येथील ८४, जांभळगाव येथील १६, भैरवगाव येथील २, यवतेश्वर येथील ४ आणि दुगनगर येथील ४६ कुटुंबांना या निर्णयाचा लाभ होणार आहे.

मंजूर अनुदानाची रक्कम जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग यांच्यामार्फत पात्र लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात थेट जमा करण्यात येणार आहे. या निर्णयामुळे प्रकल्पबाधित कुटुंबांच्या पुनर्वसन प्रक्रियेला गती मिळण्यासोबतच नरडवे मध्यम पाटबंधारे प्रकल्पाचे काम नियोजनानुसार पूर्ण करण्यास मदत होणार आहे.

प्रकल्पबाधित कुटुंबांच्या पुनर्वसनाला शासनाचे सर्वोच्च प्राधान्य असून, त्यांना न्याय व वेळेत मदत मिळावी यासाठी शासन कटिबद्ध आहे. या निर्णयामुळे १५२ प्रकल्पबाधित कुटुंबांना मोठा दिलासा मिळणार असून, त्यांच्या पुनर्वसन प्रक्रियेलाही गती मिळणार असल्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री मकरंद जाधव–पाटील यांनी सांगितले.

महिलांच्या सबलीकरणासाठी प्रादेशिक तफावत दूर करावी -केंद्रीय मंत्री शिवराज सिंह चौहान

मुंबई,दि. ३ : ग्रामीण भागातील महिला बचतगटांना केवळ शासकीय योजनांपुरते मर्यादित न ठेवता त्यांना सक्षम उद्योजक बनवण्यासाठी बँकांनी संवेदनशीलतेने आणि सर्वोत्कृष्ट योगदान देऊन काम करावे, असे प्रतिपादन केंद्रीय कृषी, शेतकरी कल्याण आणि ग्रामीण विकास मंत्री शिवराज सिंह चौहान यांनी केले.

मुंबईतील हॉटेल हयात येथे आयोजित 'स्वयं सहाय्यता गट–बँक संलग्नता' या राष्ट्रीय आढावा बैठकीच्या समारोपप्रसंगी ते बोलत होते. या राष्ट्रीय परिषदेला केंद्रीय ग्रामीण विकास राज्यमंत्री कमलेश पासवान, केंद्रीय ग्रामीण विकास व दळणवळण राज्यमंत्री डॉ. चंद्रशेखर पेम्मासानी, महाराष्ट्राचे ग्रामविकास मंत्री जयकुमार गोरे, ग्रामविकास राज्यमंत्री योगेश कदम, केंद्रीय ग्रामीण विकास सचिव रोहित कंसल आणि महाराष्ट्र ग्रामविकास विभागाचे सचिव डॉ. चंद्रकांत पुलकुंडवार यांच्यासह देशभरातील वरिष्ठ अधिकारी, बँक व्यवस्थापक उपस्थित होते.

मंत्री शिवराज सिंह चौहान म्हणाले की, प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी यांच्या संकल्पनेतील ६ कोटी लखपती दीदी घडवण्याचे राष्ट्रीय उद्दिष्ट गाठण्यासाठी जिल्हा आणि तालुका पातळीवरील प्रशासनाने महिलांच्या अर्जांवर त्वरित कार्यवाही करून 'मिशन मोड'वर काम करावे. देशातील ३ कोटी 'लखपती दीदीं'चा टप्पा गाठणे तुलनेने सोपे होते; मात्र आता ६ कोटींचे उद्दिष्ट पूर्ण करण्यासाठी वर्षाला ३० ते ५० हजार रुपये उत्पन्न असणाऱ्या तळागाळातील महिलांना लखपती बनवावे लागेल .

अनेकदा आधीच संपन्न असणाऱ्या भागांत बँका सहजासहजी कर्जवाटप करतात. मात्र 'जिथे खरी गरिबी आहे, तिथे बँकांनी अधिक लक्ष पुरवणे आवश्यक आहे. ग्रामीण महिलांना सर्वात जास्त अडचणी बँक पातळीवरच येतात, हे नमूद करत त्यांनी कर्मचाऱ्यांचे प्रशिक्षण आणि संवेदीकरण करण्यावर भर दिला. तसेच, जिल्हास्तरीय सल्लागार समितीच्या बैठकांना अनेक खासगी बँकांचे प्रतिनिधी दांडी मारतात, अशी तक्रार आल्याचे सांगत त्यांनी खासगी बँकांच्या उदासीनतेवर नाराजी व्यक्त केली.

नियमित आढावा आणि रोडमॅप

अनेक बँकांनी उद्दिष्टापेक्षा दीड ते दोन पट कामगिरी केल्याबद्दल त्यांचे अभिनंदन करत मंत्र्यांनी पुढील वाटचालीसाठी प्रत्येक तीन महिन्यांनी व्हर्च्युअल आणि दर सहा महिन्यांनी प्रत्यक्ष आढावा बैठक होईल. सर्व सूचनांचे पालन करत बचतगटातील महिलांना येणाऱ्या अडचणीचे निराकरण याचा मासिक, तिमाही आणि ६ महिन्यांच्या कालावधीने आढावा घेण्यात येईल. यासाठी सर्वांनी वेळेत निश्चित उद्दिष्टे पूर्ण करणे अनिवार्य असल्याचे केंद्रीय मंत्री चौहान यांनी सूचित केले.

सर्व प्रमुख वित्तीय संस्थांचे मंथन

सकाळच्या सत्रात केंद्रीय मंत्र्यांनी बचत गटांच्या प्रतिनिधींशी व राज्य ग्रामीण जीवनोन्नती अभियानाच्या (ड्ठड्ढ्) मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांशी थेट संवाद साधून त्यांच्या अडचणी जाणून घेतल्या. पुणे आणि उत्तर प्रदेशातील प्रतिनिधींनी मांडलेल्या कर्ज मंजुरीतील अडथळ्यांची गंभीर दखल घेण्यात आली . आरबीआय मार्गदर्शक तत्त्वांचा अभ्यास करून बँकिंग प्रतिनिधी आणि वरिष्ठ अधिकाऱ्यांशी उच्चस्तरीय बैठक घेऊन कर्ज प्रक्रियेत पारदर्शकता आणणारे ठोस धोरण लागू केले जाईल. कर्ज मंजुरीत डिजिटल अडथळा ठरू नये म्हणून 'जनसमर्थ पोर्टल'वरील तांत्रिक त्रुटी तातडीने दूर केल्या जातील. तसेच लडाखसारख्या दुर्गम भागांसाठी स्वतंत्र कृती आराखडा तयार करण्याचे निर्देश देण्यात आले .

समर्पित हेल्पलाइन

उमेद व डीएनवाय–एनआरएलएम मधील महिलांना बँकिंग प्रक्रिया, योजनांची माहिती आणि तक्रार निवारणासाठी एकाच छताखाली मार्गदर्शन मिळण्यासाठी लवकरच विशेष हेल्पलाइन सुरू करण्यात येणार आहे. या बैठकीत महिलांना उद्योग उभारणीसाठी बँकांकडून कर्ज मिळण्यात येणाऱ्या अडचणी आणि जनसमर्थ पोर्टलवरील तांत्रिक त्रुटींवर सविस्तर चर्चा करण्यात आली.

विविध राज्यांचा सहभाग

महाराष्ट्र, राजस्थान, तेलंगणा, उत्तर प्रदेश, आसाम, उत्तराखंड अशा विविध राज्यांतील महिलांनी थेट केंद्रीय मंत्र्यांसमोर आपली गाऱ्हाणी मांडली. महिलांनी उद्योगासाठी आवश्यक बँक कर्ज मिळण्यात येणाऱ्या विलंब व नियमांच्या गुंतागुंतीबाबत प्रश्न उपस्थित केले. विविध राज्यांच्या अभियान मुख्य कार्यकारी अधिकाऱ्यांनी 'जनसमर्थ पोर्टल' वापरताना येणाऱ्या तांत्रिक अडचणी मांडल्या; तसेच लडाखसारख्या दुर्गम भागात काम करताना उद्भवणाऱ्या भौगोलिक आव्हानांवर चर्चा केली.

आरबीआय मार्गदर्शक तत्त्वांचे पुनरावलोकन

बँक कर्जाबाबत रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या नियमावलीचा सखोल अभ्यास केला जाईल. बँकांकडून महिलांना त्रास होऊ नये यासाठी आरबीआयच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांशी प्रत्यक्ष चर्चा करून धोरणात्मक तोडगा काढला जाईल. तसेच राज्यांच्या अधिकाऱ्यांसोबत संपूर्ण अभियानाचा आढावा घेऊन महिलांनी मांडलेल्या सर्व अडचणी तातडीने दूर करण्याचे स्पष्ट निर्देश मंत्र्यांनी दिले. महिलांचे आर्थिक सक्षमीकरण हेच सरकारचे मुख्य ध्येय असून, देशात ६ कोटी लखपती दीदी तयार करण्याचे उद्दिष्ट वेळेत पूर्ण करण्यासाठी सर्व यंत्रणांनी मिशन मोडवर काम करावे, असे आवाहन त्यांनी केले.

ग्रामविकास मंत्री जयकुमार गोरे म्हणाले, देशातील ६ कोटींच्या उद्दिष्टात महाराष्ट्रात सध्या ५० लाख लखपती दीदी असून, राज्य शासनाने १ कोटी लखपती दीदी घडवण्याचे लक्ष्य ठेवले आहे. राज्यात सध्या ६ लाख ७२ हजार बचत गट व ३४ हजार ८८५ ग्रामसंघ कार्यरत आहेत; नवीन बचत गट स्थापन करणे आणि बँक खाती उघडणे या प्रक्रियेला गती दिली जात आहे. बचत गटांचा कर्ज परतफेडीचा इतिहास उत्तम आणि एनपीए अत्यंत कमी असल्याने बँकांनी महिला उद्योजकतेला बळ देण्यासाठी कर्ज प्रक्रिया सुलभ व गतिमान करावी, असे आवाहन ग्रामविकास मंत्र्यांनी केले.

राज्यमंत्री योगेश कदम यांनी आदिवासी बहुल भागात विशेष लक्ष देणे, महिलांचे डिजिटल व्यवहार नोंदवणे आणि लखपती दीदी उद्दिष्टपूर्तीसाठी महिलांना वैयक्तिक कर्ज उपलब्ध करून देण्यावर भर दिला. केंद्र सरकारच्या ग्रामीण विकास विभागाचे सहसचिव अमित शुक्ला यांनी 'दीनदयाळ अंत्योदय योजना राष्ट्रीय ग्रामीण जीवनोन्नती अभियान' अंतर्गत 'आर्थिक समावेशन २.०', 'बीसी सखी' उपक्रम आणि वित्तीय साक्षरतेचा कृती आराखडा सादर केला. ग्रामीण भागातील महिला बचत गटांचे रूपांतर यशस्वी वैयक्तिक उद्योगांत करण्यासाठी सुलभ व जलद कर्जपुरवठा करण्यावर बैठकीत एकमुखाने सहमती दर्शवण्यात आली.

या परिषदेत स्टेट बँक, बँक ऑफ बडोदा, बँक ऑफ इंडियासह १२ सार्वजनिक क्षेत्रातील बँका, आयसीआयसीआय, एचडीएफसीसह ४ खासगी बँका, ११ प्रादेशिक ग्रामीण बँकांचे (ठ्ठ्ढी) अध्यक्ष, विविध राज्यांच्या सहकारी बँकांचे व्यवस्थापकीय संचालक तसेच आरबीआय, नाबार्ड, नीती आयोग, वित्तीय सेवा विभाग आणि पीएफआरडीएचे उच्चपदस्थ प्रतिनिधी उपस्थित होते.

आता दै. लातूर प्रभात इंटरनेटवर वाचा एका क्लिकवर www.dainiklaturprabhat.com

राज्य महोत्सवाचा दर्जा मिळाल्यानंतर गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने मुंबईकरांना शास्त्रीय संगीताची मेजवानी

मुंबई, : गणेशोत्सवाला 'राज्य महोत्सव' म्हणून मान्यता मिळाल्यानंतर गणेशोत्सवाच्या निमित्ताने प्रथमच मुंबईकरांना शास्त्रीय संगीताची विशेष मेजवानी अनुभवता येणार आहे. महाराष्ट्र शासनाच्या सांस्कृतिक कार्य विभागांतर्गत सांस्कृतिक कार्य संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या वतीने 'गणेशोत्सव २०२६ शास्त्रीय संगीत महोत्सवा'चे आयोजन करण्यात आले आहे. हा महोत्सव १७ ते २४ सप्टेंबर २०२६ दरम्यान दररोज सायंकाळी ६.३० वाजता मिनी थिएटर, तिसरा मजला, रवींद्र नाट्य मंदिर, प्रभादेवी, मुंबई येथे होणार आहे.

गणेशोत्सव हा महाराष्ट्राच्या सांस्कृतिक जीवनातील महत्वाचा उत्सव असून, त्याला संगीत, कला, भक्ती आणि लोकपरंपरेची समृद्ध परंपरा लाभली आहे. राज्य महोत्सवाचा दर्जा प्राप्त झाल्यानंतर या उत्सवाच्या माध्यमातून विविध कलाप्रकारांना व्यापक व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्याच्यादृष्टीने सांस्कृतिक कार्य संचालनालयामार्फत विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहेत. याच उपक्रमाचा एक भाग म्हणून आयोजित या शास्त्रीय संगीत महोत्सवातून आठ दिवस विविध नामवंत कलाकारांच्या गायन व वादनाची सुरेल मेजवानी रसिकांना मिळणार आहे. अभिजात शास्त्रीय संगीताची परंपरा जतन, संवर्धन करून ती नव्या पिढीपर्यंत पोहोचविणे हा या महोत्सवाचा प्रमुख उद्देश आहे.

महोत्सवाची सुरुवात गुरुवार, १७ सप्टेंबर रोजी सुभद्रा देसाई यांच्या गायनाने होणार असून, त्याच दिवशी एस. आकाश आणि मेहताब अली नियाझी यांचे बासरी आणि सतार युगल वादन सादर होणार आहे. शुक्रवार, १८ सप्टेंबर रोजी स्वर शर्मा आणि अनुजा झोकरकर यांचे गायन, शनिवार, १९ सप्टेंबर रोजी नूपुर गाडगीळ आणि नागेश आडगावकर यांचे गायन, तर रविवार, २० सप्टेंबर रोजी मृणालिनी देसाई यांचे रुद्रवीणा वादन आणि गंधार देशपांडे यांचे गायन सादर होणार आहे. सोमवार, २१ सप्टेंबर रोजी प्राजक्ता मराठे यांचे गायन आणि यज्ञेश रायकर यांचे व्हायोलिन वादन, मंगळवार, २२ सप्टेंबर रोजी धनंजय हेगडे यांचे गायन तसेच यशवंत वैष्णव आणि सुखद मुंडे यांचे तबला आणि पखवाज युगल वादन, बुधवार, २३ सप्टेंबर रोजी विनय रामदासन यांचे गायन आणि अभिषेक बोरकर यांचे सरोद वादन, तर महोत्सवाच्या समारोपाच्या दिवशी गुरुवार, २४ सप्टेंबर रोजी केदार केळकर यांचे गायन तसेच अपूर्वा गोखले आणि पल्लवी जोशी यांचे युगल गायन सादर होणार आहे. विविध गायन व वादन प्रकारांमधून शास्त्रीय संगीताची वैविध्यपूर्ण अनुभूती रसिकांना या महोत्सवाच्या माध्यमातून घेता येणार आहे.

या महोत्सवाचे सूत्रसंचालन राणी वर्मा करणार असून, नियोजन आणि संकलन शशी व्यास यांनी केले आहे. महाराष्ट्राच्या समृद्ध सांस्कृतिक वारशातील शास्त्रीय संगीताची अभिजात परंपरा जपणे, संवर्धित करणे, कलाकारांना व्यासपीठ उपलब्ध करून देणे आणि संगीतप्रेमी रसिकांना दर्जेदार शास्त्रीय संगीताचा अनुभव उपलब्ध करून देणे, हा या महोत्सवामागील प्रमुख उद्देश आहे.

हा सांस्कृतिक उपक्रम सांस्कृतिक कार्य, इलेक्ट्रॉनिक्स, माहिती तंत्रज्ञान व कृत्रिम बुद्धिमत्ता मंत्री ड. आशिष शेलार यांच्या संकल्पनेतून तसेच सांस्कृतिक कार्य विभागाचे सचिव डॉ. किरण कुलकर्णी यांच्या मार्गदर्शनाखाली आयोजित करण्यात आला आहे. सांस्कृतिक कार्य संचालनालयामार्फत शास्त्रीय संगीत, नाट्य, लोककला आणि विविध सांस्कृतिक कलाप्रकारांच्या जतन, संवर्धन आणि प्रसारासाठी सातत्याने विविध उपक्रम राबविण्यात येत आहेत.

'गणेशोत्सव २०२६ शास्त्रीय संगीत महोत्सवा'साठी प्रवेश निःशुल्क असून, मुंबईतील तसेच परिसरातील सर्व संगीतप्रेमींनी मोठ्या संख्येने उपस्थित राहून या आठवडाभर चालणाऱ्या संगीत महोत्सवाचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन सांस्कृतिक कार्य संचालनालयाचे संचालक प्रशांत खेडेकर यांनी केले आहे.

महाराष्ट्राच्या ऊर्जा विभागाच्या दालनाला सर्वोत्कृष्ट नाविन्यपूर्ण स्टॉलचा पुरस्कार

नवी दिल्ली, : नवी दिल्ली येथील 'भारत इलेक्ट्रिसिटी, पॉवरजेन इंडिया आणि इंडियन युटिलिटी वीक २०२६' या जागतिक परिषदेच्या ऊर्जा प्रदर्शनीमध्ये महाराष्ट्र शासनाच्या ऊर्जा विभागाच्या दालनाला सर्वोत्कृष्ट नाविन्यपूर्ण स्टॉल डिझाइनच्या पुरस्काराने मंगळवारी(दि.१) रोजी गौरविण्यात आले. केंद्रीय विद्युत आणि नवीन व नवीकरणीय ऊर्जा राज्यमंत्री श्री. श्रीपाद नाईक यांच्याहस्ते हा पुरस्कार प्रदान करण्यात आला.

नवी दिल्ली येथील यशोभूमिमध्ये येथे १ ते ३ सप्टेंबरपर्यंत आयोजित 'भारत इलेक्ट्रिसिटी, पॉवरजेन इंडिया आणि इंडियन युटिलिटी वीक २०२६' परिषदेमध्ये महाराष्ट्र राज्य 'फोकस स्टेट' म्हणून सहभागी झाले आहे. मुख्यमंत्री मा. देवेंद्र फडणवीस यांच्या मार्गदर्शनात आणि ऊर्जा विभागाच्या अपर मुख्य सचिव आभा शुक्ला यांच्या नेतृत्वात राज्याने ऊर्जा क्षेत्रात केलेल्या उल्लेखनीय कामगिरीचे सादरीकरण या परिषदेतील लक्षवेधक प्रदर्शनीच्या माध्यमातून करण्यात येत आहे व त्यास मोठा प्रतिसाद मिळत आहे.

महावितरणचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक श्री. लोकेश चंद्र, महापारेषणचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक श्री. विक्रम कुमार, महानिर्मितीचे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक श्री. राधाकृष्णन बी., महाऊर्जाचे महासंचालक श्री. ओमप्रकाश बकोरिया यांच्या मार्गदर्शनात चारही संस्थांचे संयुक्त प्रदर्शनी दालन या परिषदेत उभारण्यात आले आहे. महाराष्ट्राची वैशिष्ट्यपूर्ण ऐतिहासिक गडकिल्ल्यांची ओळख तसेच हरित ऊर्जेतील प्रवासाचा संगम साधून या दालनाची रचना करण्यात आली आहे. तंत्रज्ञान आणि नाविन्यपूर्ण उपक्रमांमुळे राज्याच्या ऊर्जा क्षेत्रातील सकारात्मक बदलाचे चित्र आणि तंत्रज्ञानावर आधारित हरित ऊर्जेच्या भविष्याकडे होणारा प्रवास दालनातून दाखविण्यात येत आहे.

ऊर्जा विभागाच्या या दालनाचे प्रमुख आकर्षण असलेल्या 'इंटरॲक्टिव्ह टच वॉल'ला मोठा प्रतिसाद मिळाला. महावितरण, महापारेषण, महानिर्मिती आणि महाऊर्जा यांच्या प्रमुख योजना, प्रकल्प आणि यशाची माहिती या डिजिटल माध्यमातून देण्यात आली.

राज्यातील रोजगार समस्या !

संपादकीय...

राज्यातील रोजगाराचा प्रश्न दिवसेंदिवस गंभीर होत चालला आहे. शिक्षणाचा प्रसार वाढला, मात्र त्याच प्रमाणात रोजगाराच्या संधी वाढलेल्या नाहीत. दरवर्षी हजारो तरुण पदवी, पदव्युत्तर आणि विविध व्यावसायिक शिक्षण पूर्ण करतात. मात्र शिक्षण पूर्ण केल्यानंतरही अनेकांना योग्य नोकरी मिळत नाही. यामुळे तरुणांमध्ये अस्वस्थता आणि निराशा वाढताना दिसते.

राज्यातील रोजगार समस्येची अनेक कारणे आहेत. औद्योगिक क्षेत्राचा अपेक्षित वेगाने विकास न होणे हे त्यातील प्रमुख कारण आहे. ग्रामीण भागात रोजगाराच्या मर्यादित संधी उपलब्ध आहेत. शेतीवर मोठ्या प्रमाणात अवलंबून असलेल्या कुटुंबांना वर्षभर काम मिळत नाही. हंगामी रोजगारामुळे ग्रामीण बेरोजगारीचे प्रमाण वाढते.

शहरी भागातही परिस्थिती फारशी समाधानकारक नाही. नोकरीच्या शोधात ग्रामीण भागातील तरुण शहरांकडे स्थलांतर करतात. परंतु शहरांमध्येही उपलब्ध नोकऱ्यांच्या तुलनेत उमेदवारांची संख्या मोठी आहे. त्यामुळे स्पर्धा तीव्र झाली आहे.

अनेक तरुणांना त्यांच्या शैक्षणिक पात्रतेपेक्षा कमी दर्जाचे काम स्वीकारावे लागते. शिक्षण आणि उद्योगांच्या गरजा यांच्यातील दरी हीदेखील महत्त्वाची समस्या आहे. महाविद्यालयातून बाहेर पडणाऱ्या अनेक विद्यार्थ्यांकडे आवश्यक कौशल्यांचा अभाव असतो. केवळ पदवी मिळवणे पुरेसे नसून रोजगारक्षम कौशल्ये आत्मसात करणे आवश्यक आहे. तंत्रज्ञानातील झपाट्याने होणारे बदल लक्षात घेऊन शिक्षणपद्धतीत सुधारणा करणे गरजेचे आहे. कौशल्याधारित आणि व्यावसायिक शिक्षणाला अधिक महत्त्व दिले पाहिजे.

सरकारने रोजगारनिर्मितीला सर्वोच्च प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. लघु, मध्यम आणि मोठ्या उद्योगांना प्रोत्साहन दिले पाहिजे. नवीन उद्योग राज्याच्या विविध भागांत उभे राहतील यासाठी योग्य धोरणे आखली पाहिजेत. ग्रामीण भागात प्रक्रिया उद्योग आणि कृषीपूरक व्यवसाय वाढवले पाहिजेत. यामुळे स्थानिक पातळीवर रोजगाराच्या संधी निर्माण होतील.

स्वयंरोजगारालाही मोठ्या प्रमाणावर प्रोत्साहन देणे गरजेचे आहे.

तरुणांना कर्ज, प्रशिक्षण आणि बाजारपेठ उपलब्ध करून दिली पाहिजे. स्टार्टअप आणि नवउद्योजकांना सुलभ सुविधा मिळणे आवश्यक आहे. महिलांसाठीही सुरक्षित आणि समान रोजगाराच्या संधी निर्माण झाल्या पाहिजेत. रोजगाराच्या संधी निर्माण करताना सामाजिक समतेचाही विचार झाला पाहिजे.

रोजगार निर्मिती ही केवळ सरकारची जबाबदारी नाही. उद्योग, शिक्षणसंस्था आणि समाज यांनीही या समस्येवर एकत्रितपणे काम केले पाहिजे. विद्यार्थ्यांनी पारंपरिक नोकऱ्यांपुरते स्वतःला मर्यादित ठेवू नये. नवीन कौशल्ये, तंत्रज्ञान आणि उद्योजकतेकडे त्यांनी सकारात्मक दृष्टिकोनातून पाहावे. सरकारने जाहीर केलेल्या रोजगार योजनांची प्रभावी अंमलबजावणी होणेही तितकेच महत्त्वाचे आहे.

रोजगाराच्या अभावामुळे तरुणांची ऊर्जा आणि प्रतिभा वाया जाणे ही राज्यासाठी चिंतेची बाब आहे. बेरोजगारीमुळे आर्थिक अडचणींबरोबरच मानसिक तणावही निर्माण होतो. त्यामुळे रोजगाराचा प्रश्न केवळ आर्थिक नसून सामाजिक प्रश्नही आहे. राज्याच्या विकासासाठी मोठ्या प्रमाणावर रोजगारनिर्मिती करणे अत्यावश्यक आहे. तरुणांना योग्य संधी मिळाल्यास ते राज्याच्या प्रगतीचे शक्तिशाली माध्यम ठरू शकतात.

म्हणूनच रोजगारनिर्मितीसाठी ठोस आणि दीर्घकालीन धोरणाची गरज आहे. उद्योगवाढ, कौशल्यविकास, शेतीपूरक व्यवसाय आणि स्वयंरोजगार यांचा समन्वय साधला पाहिजे. फक्त आश्वासने न देता प्रत्यक्ष रोजगारनिर्मितीवर भर दिला पाहिजे. तरुणांच्या हाताला काम आणि त्यांच्या कर्तृत्वाला योग्य दिशा मिळाली, तरच राज्याचा सर्वांगीण विकास शक्य होईल.

गोठ्यातील पारंपरिक पशुपालनापासून प्रयोगशाळेतील भ्रूणनिर्मितीपर्यंत महाराष्ट्राच्या दुग्धव्यवसायाची नवी श्वेतक्रांती

हजारो वर्षांपूर्वी मानवाने जंगलातील प्राण्यांना आपल्या सहजीवनाचा भाग बनविले. शेती सुरू झाली, स्थिर वस्ती निर्माण झाली आणि त्याचबरोबर पशुपालनाची संस्कृती विकसित झाली. गाय, म्हैस यांसारखे प्राणी केवळ अन्नाचा स्रोत राहिले नाहीत; ते शेती, दूध, वाहतूक, खत आणि ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचे आधार बनले. त्या काळातील पशुपालकाला कोणते जनावर अधिक दूध देते, कोणते अधिक ताकदवान आहे किंवा कोणते वातावरणाशी जुळवून घेते, याचा अनुभवातून अंदाज घ्यावा लागत होता.

आज परिस्थिती पूर्णपणे बदलली आहे. पूर्वी पशुपालक अनुभवाच्या आधारे उत्तम जनावर निवडत होता; आज विज्ञान जनावराच्या आनुवंशिक गुणवत्तेचा अभ्यास करून पुढील पिढी कशी असावी, हे ठरविण्याच्या टप्प्यावर पोहोचले आहे. हजारो वर्षांच्या पशुपालन परंपरेने आता प्रयोगशाळेतील अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाची साथ घेतली आहे. महाराष्ट्रातील दुग्धव्यवसायात लिंग निश्चित वीर्यमात्रा (ड्शु डीेंशव ड्शाशप-ड्डड) आणि भ्रूण प्रत्यारोपण तंत्रज्ञान (एली ढीरपीषशी ढ्शलहपेश्रेसू-एढ्ढ/खतत्र) यांचा वाढता वापर हा याच परिवर्तनाचा नवा अध्याय आहे.

अनुभवातून निवड ते विज्ञानातून निवड

भारतीय उपखंडात पशुपालनाची परंपरा अत्यंत प्राचीन आहे. सिंधू संस्कृतीच्या काळातही गायी , म्हशी, यांसारखे पशू मानवी जीवनाचा भाग होते. नदीम्हशीच्या पाळीवीकरणाबाबतच्या आनुवंशिक अभ्यासांमध्ये तिचा उगम भारतीय उपखंडाशी जोडला जातो आणि तिच्या पाळीवी करणाची प्रक्रिया सिंधू संस्कृतीच्या उत्तर टप्प्यापूर्वी किंवा त्या आसपास सुरू झाल्याचे संकेत मिळतात.

त्या काळात उत्कृष्ट जनावरांची निवड ही निरीक्षण आणि अनुभवावर आधारित होती. ज्या गायी अधिक दूध देत, ज्या म्हशी निरोगी राहत किंवा ज्या पशूंची संतती चांगली होत, त्यांचे संगोपन केले जात असे. पिढ्यान्पिढ्या अशा निवडीमधून स्थानिक पशुधनाच्या विविध जाती आणि प्रकार विकसित झाले.

आज त्याच प्रक्रियेला विज्ञानाने नवी दिशा दिली आहे. अनुवंशिक गुणवत्ता आता केवळ बाह्य रूप किंवा अनुभवावरून ठरवली जात नाही; निवडक पैदास, वीर्यमात्रा, भ्रूण आणि आधुनिक प्रजनन तंत्रज्ञानाच्या मदतीने उच्च गुणवत्तेची पुढील पिढी निर्माण करण्याचा प्रयत्न केला जात आहे.

पारंपरिक गोठ्यातील एक वासरू ते प्रयोगशाळेतून अनेक उच्च गुणवत्तेची वासरे

नैसर्गिक पद्धतीत किंवा पारंपरिक प्रजनन पद्धतीत एका गायीपासून साधारणपणे वर्षाला एक वासरू मिळते. त्यामुळे एखाद्या अत्यंत उच्च गुणवत्तेच्या दाता गाईचे आनुवंशिक गुण पुढील पिढीत मोठ्या प्रमाणात नेण्यासाठी अनेक वर्षे लागतात.

याच ठिकाणी भ्रूण प्रत्यारोपण तंत्रज्ञान मोठा बदल घडवते. उच्च अनुवंशिक गुणवत्ता असलेल्या दाता गाईच्या स्त्रीबीजांचे संकलन करून प्रयोगशाळेत निवडक उच्च गुणवत्तेच्या वळूच्या वीर्याने फलन केले जाते. त्यातून तयार झालेला भ्रूण प्राप्तकर्ता गाय किंवा म्हशीच्या गर्भाशयात प्रत्यारोपित केला जातो. त्यामुळे एका उच्च गुणवत्तेच्या दाता गाईच्या आनुवंशिक क्षमतेचा मोठ्या संख्येने पुढील पिढीत प्रसार करणे शक्य होते.

या तंत्रज्ञानामुळे एका उच्च गुणवत्तेच्या दाता गाईपासून वर्षभरात ४० ते ५० उच्च दर्जाची वासरे मिळविण्याची क्षमता निर्माण होऊ शकते. म्हणजेच, पूर्वी एका उत्कृष्ट गाईची गुणवत्ता एका वासरापुरती मर्यादित राहायची; आता त्याच आनुवंशिक क्षमतेचा अनेक वासरांमध्ये प्रसार करता येतो. याच अर्थाने एढ्ढ/खतत्र हे पशुपालनातील 'टेस्ट ट्यूब बेबी' तंत्रज्ञान म्हणून ओळखले जाते.

पशुपालकाच्या दृष्टीने दुग्धव्यवसायात मादी वासराला विशेष आर्थिक महत्त्व आहे. पारंपरिक कृत्रिम रेतनात नर किंवा मादी वासरू जन्मण्याची शक्यता साधारण ५०:५० असते. मात्र, लिंग निश्चित वीर्यमात्रा म्हणजे ड्शु डीेंशव ड्शाशप तंत्रज्ञानामुळे मादी वासरू जन्मण्याची शक्यता ९० टक्क्यांपेक्षा अधिक करण्याचे उद्दिष्ट साध्य करता येते. या प्रक्रियेत मादी संततीसाठी आवश्यक 'द' गुणसूत्र असलेले शुक्राणू निवडून वीर्यमात्रा तयार केली जाते. यामुळे गोठ्यात दूध उत्पादनासाठी उपयुक्त कालवडींची संख्या वाढविण्याची संधी मिळते. उच्च वंशावळीच्या वळूची वीर्यमात्रा वापरल्यास अधिक दूध उत्पादनक्षम कालवडी मिळण्याची शक्यता वाढते. त्याचवेळी नर वासरांच्या संगोपनावरील अनावश्यक खर्चात बचत होऊ शकते.

मात्र हे तंत्रज्ञान सर्वच जनावरांसाठी सरसकट वापरण्याऐवजी सुदृढ कालवडी तसेच प्रथम किंवा द्वितीय वेतातील निरोगी गाई-म्हशी, योग्य माजाची वेळ आणि तज्ज्ञ पशुवैद्यकीय मार्गदर्शन यांचा विचार करून वापरणे आवश्यक आहे. कारण सेक्स सॉर्टेड वीर्यमात्रेतील शुक्राणूंची संख्या तुलनेने कमी असल्याने सामान्य वीर्यमात्रेपेक्षा गर्भधारणेचे प्रमाण काहीसे कमी असू शकते. प्राचीन पशुपालकासाठी आपल्या परिसरातील पशुधनाची जात आणि गुणधर्म टिकविणे महत्त्वाचे होते. आधुनिक पशुविज्ञान त्यापुढे जाऊन वंशसंवर्धनासोबत अनुवंशिक सुधारणा करण्याची संधी देत आहे. गिर, साहिवाल, थारपारकर या राष्ट्रीय जातींसोबत महाराष्ट्रातील खिलार, डांगी, देवणी, लाल कंधारी, गवळाऊ या गोवंशांच्या तसेच नागपुरी, मराठवाडी आणि पंढरपुरी म्हशींच्या संवर्धनासाठी भ्रूण प्रत्यारोपण तंत्रज्ञान महत्त्वाचे ठरत आहे. याचा अर्थ केवळ अधिक दूध देणारे पशुधन तयार करणे एवढाच नाही. स्थानिक हवामानाशी जुळणारे, रोगप्रतिकारक क्षमता असलेले, शारीरिकदृष्ट्या सक्षम आणि चांगली दूध उत्पादनक्षमता असलेले पशुधन निर्माण करणे, हा या तंत्रज्ञानाचा व्यापक उद्देश आहे.

महाराष्ट्रात भ्रूण प्रत्यारोपण तंत्रज्ञानाच्या वापरात उल्लेखनीय प्रगती झाली आहे. डिसेंबर २०२५ अखेरपर्यंत राज्यातील शासकीय, निमशासकीय आणि खासगी संस्थांच्या माध्यमातून १४,६९८ भ्रूण प्रत्यारोपण करण्यात आले असून त्यातून २,४७३ उच्च गुणवत्तेच्या वासरांचा जन्म झाला आहे.

पुण्यातील ताथवडे येथील बाह्यफलन व भ्रूण प्रत्यारोपण प्रयोगशाळा मार्च २०२१ पासून महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळाच्या अंतर्गत कार्यरत आहे. आतापर्यंत येथे २४० जझण सत्रे पूर्ण झाली असून ७८० भ्रूण तयार, ५५६ भ्रूण प्राप्तकर्ता जनावरांमध्ये प्रत्यारोपित आणि १५० भ्रूण गोठवून ठेवण्यात आले आहेत.

जुलै २०२६ पर्यंत या तंत्रज्ञानातून ६३ वासरांचा जन्म झाला असून ५० हून अधिक गाभण जनावरांकडून पुढील वासरांच्या जन्माची अपेक्षा आहे.

ताथवडे प्रयोगशाळेतील कामगिरीतील एक विशेष टप्पा म्हणजे २३ जुलै २०२२ रोजी 'शीतल' या देशातील पहिल्या पंढरपुरी म्हशीच्या बछडीचा भ्रूण प्रत्यारोपणातून झालेला जन्म. तसेच, मुऱ्हा म्हशीमध्ये एकाच स्त्रीबीज संकलनातून चार रेडकांचा जन्म झाल्याची नोंदही या क्षेत्रातील महत्त्वाची उपलब्धी आहे.

महागडे तंत्रज्ञान पशुपालकांच्या गोठ्यापर्यंत

अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा सर्वात मोठा प्रश्न त्याची किंमत असतो. म्हणूनच संशोधन प्रयोगशाळेत निर्माण झालेले तंत्रज्ञान प्रत्यक्ष पशुपालकाच्या गोठ्यापर्यंत पोहोचणे महत्त्वाचे आहे. लिंग निश्चित वीर्यमात्रेचा मूळ खर्च साधारण रु. १,२०० ते रु. १,५०० असताना महाराष्ट्र शासनाने संबंधित कंपन्यांशी करार करून ती रु. ५७५ प्रति मात्रा या दराने उपलब्ध करून घेतली आहे. केंद्र शासनाचे ४५ टक्के, राज्य शासनाचे ३० टक्के अनुदान आणि चरहरड्ज्ञ/सहकारी दूध संघामार्फत रु. १०० मदत अशा सवलतींमुळे पशुपालकांना ही वीर्यमात्रा अवघ्या रु. ८१ प्रति मात्रा या दरात उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

डिसेंबर २०२५ अखेरपर्यंत सुमारे ३.६६ लाख वीर्यमात्रांचे वितरणझाले आहे. याचबरोबर राष्ट्रीय दुग्ध विकास मंडळामार्फत स्वदेशी सेक्स सॉर्टेड सिमेन तंत्रज्ञान विकसित होत आहे. महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ आणि छ्ऊज्ञ यांच्यातील सामंजस्य करार अंतिम टप्प्यात असून, भविष्यात हे तंत्रज्ञान आणखी कमी दरात उपलब्ध होण्याची अपेक्षा आहे.आधुनिक तंत्रज्ञानाचा आणखी एक महत्त्वाचा फायदा म्हणजे उच्च अनुवंशिक गुणवत्तेचे भ्रूण वाढविण्यासाठी प्रत्येक जनावर उच्च गुणवत्तेचे असणे आवश्यक नाही. कमी दूध देणाऱ्या किंवा स्थानिक गाई-म्हशींचा प्राप्तकर्ता/दायी जनावर म्हणून उपयोग करता येतो. म्हणजेच, एखाद्या गोठ्यातील कमी उत्पादनक्षम जनावरालाही उच्च गुणवत्तेच्या वासराच्या जन्मप्रक्रियेत सहभागी करून घेता येते.दि. ५ ऑक्टोबर २०२३ च्या शासन निर्णयानुसार गोशाळा आणि सामान्य पशुपालकांनाही हे तंत्रज्ञान उपलब्ध करून देण्यात आले आहे. भ्रूण प्रत्यारोपणातून निरोगी वासराचा जन्म झाल्यास संबंधित पशुपालक किंवा गोशाळेला रु. १० हजार प्रोत्साहनपर रक्कम देण्यात येते. त्यामुळे पशुधन संवर्धनासोबत ग्रामीण भागात अतिरिक्त उत्पन्नाचा मार्गही निर्माण होत आहे.

प्रत्येक महसुली विभागात प्रयोगशाळा

तंत्रज्ञानाचा लाभ काही मोजक्या केंद्रांपुरता मर्यादित न ठेवता तो राज्याच्या कानाकोपऱ्यात पोहोचविण्याचा प्रयत्न करण्यात येत आहे. प्रत्येक महसुली विभागात भ्रूण प्रत्यारोपण प्रयोगशाळा स्थापन करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. ताथवडे येथील प्रयोगशाळा कार्यान्वित असून मुंबई विभागासाठी पेण, नागपूरसाठी हेटीकुंडी, छत्रपती संभाजीनगरसाठी हरसूल, नाशिकसाठी लोणी बुद्रुक आणि अमरावती विभागासाठी जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र, अकोला येथे प्रयोगशाळा उभारण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

यामुळे प्रयोगशाळा आणि पशुपालक यांच्यातील अंतर कमी होणार आहे.

१०० टक्के अनुदानातून तंत्रज्ञानाची दारे खुली

आधुनिक तंत्रज्ञानाचा लाभ आर्थिकदृष्ट्या सक्षम पशुपालकांपुरता मर्यादित राहू नये, यासाठी मुख्यमंत्री ग्रामीण पशुधन उद्योजकता योजनेअंतर्गत पात्र पशुपालकांना एढ्ढ आणि ड्डड या दोन्ही तंत्रज्ञानाचा लाभ १०० टक्के अनुदानावर देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. राष्ट्रीय गोकुळ मिशनअंतर्गतही पशुपालकांसाठी विविध सुविधा उपलब्ध आहेत. यामुळे तंत्रज्ञान हे केवळ प्रयोगशाळेतील संशोधन न राहता प्रत्यक्ष ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचा भाग बनत आहे. भारतातील पशुपालनाची कहाणी ही माणूस आणि पशू यांच्या सहजीवनाची कहाणी आहे. हजारो वर्षांपूर्वी पशुपालकाने आपल्या अनुभवातून चांगली गाय, चांगली म्हैस किंवा चांगली शेळी निवडली. पिढ्यान्पिढ्या त्या निवडीमधून पशुधनाच्या विविध जाती विकसित झाल्या. आज त्याच निवडीला आनुवंशिक विज्ञान, कृत्रिम रेतन, सेक्स सॉर्टेड सिमेन, जझण, खतत्र आणि भ्रूण प्रत्यारोपण यांची जोड मिळाली आहे.

पूर्वी चांगले जनावर कोणते? हा प्रश्न अनुभवातून सोडविला जात होता.आज चांगल्या जनावराची आनुवंशिक गुणवत्ता पुढील पिढीत अधिक प्रभावीपणे कशी पोहोचवायची? याचे उत्तर विज्ञान देत आहे.

पूर्वी एका उत्कृष्ट गाईकडून वर्षाला एक वासरू मिळणे ही नैसर्गिक मर्यादा होती. आज त्याच उच्च गुणवत्तेच्या दाता जनावराच्या आनुवंशिक क्षमतेचा अनेक वासरांमध्ये प्रसार करण्याची क्षमता निर्माण झाली आहे.

पूर्वी पशुपालकाला नर किंवा मादी वासराच्या जन्माची प्रतीक्षा करावी लागत होती. आज लिंग निश्चित वीर्यमात्रेमुळे मादी कालवडींची शक्यता ९० टक्क्यांपेक्षा अधिक करण्याचे तंत्रज्ञान उपलब्ध आहे.

आणि पूर्वी उत्कृष्ट वंशाची एखादी गाय किंवा म्हैस ही त्या एका गोठ्याची संपत्ती होती; आज तिच्या आनुवंशिक गुणवत्तेचा प्रसार संपूर्ण पशुधन क्षेत्रात करण्याची क्षमता निर्माण झाली आहे.

म्हणून महाराष्ट्रातील श्वेतक्रांतीचा पुढील टप्पा केवळ जनावरांची संख्या वाढविण्यात नाही, तर उत्तम अनुवंशिक गुणवत्ता, अधिक दूध उत्पादन, निरोगी पशुधन, कमी खर्च आणि पशुपालकाचे वाढते उत्पन्न यात आहे.

युवराज पाटील
जिल्हा माहिती अधिकारी, पुणे

गुन्हेगारी घटनांचा वाढता आलेख चिंताजनक!

शहराचा विकास होत असताना नागरिकांच्या सुरक्षिततेचा प्रश्नही तितकाच महत्त्वाचा ठरतो. मात्र गेल्या काही काळात शहरांमध्ये घडणाऱ्या विविध गुन्हेगारी घटनांचा वाढता आलेख चिंताजनक आहे. रस्त्यांवरील खून, कौटुंबिक वादातून होणारे हिंसाचार, आर्थिक व्यवहारातून निर्माण होणारे संघर्ष, किरकोळ कारणांवरून होणारे हल्ले आणि तरुणांमध्ये वाढणारी आक्रमकता ही समाजाच्या दृष्टीने गंभीर बाब आहे. कायदा आणि सुव्यवस्था मजबूत असल्याशिवाय कोणत्याही शहराच्या विकासाला खऱ्या अर्थाने अर्थ प्राप्त होत नाही.

पूर्वी एखाद्या किरकोळ वादावर चर्चा करून तोडगा काढला जात असे. आज मात्र संयमाचा अभाव, वाढती चिडचिड, क्षणिक संताप आणि आक्रमक मानसिकता यामुळे छोट्या वादाचे रूपांतर गंभीर गुन्ह्यात होताना दिसते. रस्त्यावर वाहन चालवताना झालेला वाद, शेजाऱ्यांमधील भांडण, पैशांच्या देवाणघेवाणीचा प्रश्न किंवा सोशल मीडियावरील एखाद्या पोस्टवरून निर्माण झालेला गैरसमज यांसारख्या कारणांमधूनही संघर्ष वाढू शकतो. ही बदलती सामाजिक मानसिकता अत्यंत धोकादायक आहे.

विशेषतः तरुणांमध्ये वाढणारी हिंसक प्रवृत्ती हा चिंतेचा विषय आहे. सोशल मीडिया, चित्रपट किंवा इतर माध्यमांमधील हिंसक दृश्यांचे अंधानुकरण, चुकीच्या संगतीचा प्रभाव, व्यसनाधीनता आणि तात्काळ प्रतिक्रिया देण्याची सवय यामुळे अनेकदा परिस्थिती हाताबाहेर जाते. मात्र कोणत्याही कारणाने हिंसाचाराचे समर्थन करता येणार नाही. मतभेद असतील तर ते संवादातून सोडविण्याची संस्कृती निर्माण करणे आवश्यक आहे.

गुन्हेगारी रोखण्याची जबाबदारी केवळ पोलिसांची आहे, असे मानणे चुकीचे ठरेल. पोलिसांनी संवेदनशील भागांमध्ये नियमित गस्त वाढविणे, सीसीटीव्ही यंत्रणा सक्षम करणे, रात्रीच्या वेळी प्रभावी बंदोबस्त ठेवणे आणि संशयास्पद हालचालींवर लक्ष ठेवणे गरजेचे आहे. गुन्हा घडल्यानंतर आरोपीला पकडणे महत्त्वाचे आहेच; पण त्यापेक्षा गुन्हा घडण्यापूर्वीच संभाव्य धोके ओळखून प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करणे अधिक आवश्यक आहे.

शहरातील अंधारे रस्ते, निर्जन परिसर, अपुरी प्रकाशव्यवस्था आणि सुरक्षेचा अभाव असलेली ठिकाणे याकडे प्रशासनाने गांभीर्याने लक्ष दिले पाहिजे. सार्वजनिक ठिकाणी पुरेशी प्रकाशव्यवस्था, सीसीटीव्ही कॅमेरे आणि पोलिसांची नियमित उपस्थिती असल्यास गुन्हेगारांवर निश्चितच वचक निर्माण होऊ शकतो. तसेच आपत्कालीन परिस्थितीत नागरिकांना तातडीने मदत मिळेल अशी यंत्रणा सक्षम असणे आवश्यक आहे.

कौटुंबिक हिंसाचार, शेजारील वाद आणि वैयक्तिक संघर्ष याकडे सुरुवातीच्या टप्प्यावरच लक्ष देणे गरजेचे आहे. अनेकदा छोट्या तक्रारींकडे दुर्लक्ष केले जाते आणि त्यातून पुढे मोठा संघर्ष निर्माण होतो. त्यामुळे पोलिसांसोबतच स्थानिक प्रशासन, सामाजिक संस्था, समुपदेशक आणि नागरिक संघटनांनीही पुढाकार घेणे आवश्यक आहे.

गुन्हेगारीच्या मुळाशी सामाजिक आणि आर्थिक कारणेही असतात. बेरोजगारी, व्यसनाधीनता, आर्थिक अडचणी, कौटुंबिक तणाव आणि सामाजिक असुरक्षितता यामुळे काही व्यक्ती चुकीच्या मार्गाला लागू शकतात. त्यामुळे रोजगारनिर्मिती, व्यसनमुक्ती, युवकांसाठी सकारात्मक उपक्रम आणि समुपदेशन यांनाही गुन्हेगारीविरोधी उपाययोजनांचा भाग बनवले पाहिजे.

शाळा आणि महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थ्यांना कायद्याचे भान, संयम, संवादकौशल्य, जबाबदार सोशल मीडिया वापर आणि संघर्ष निवारण याबाबत मार्गदर्शन केले पाहिजे. हातात कायदा घेणे हा शौर्याचा नव्हे, तर समाजाच्या सुरक्षिततेला धोका निर्माण करणारा प्रकार आहे, ही जाणीव प्रत्येक नागरिकाच्या मनात निर्माण झाली पाहिजे.

नागरिकांनीही आपली जबाबदारी ओळखणे गरजेचे आहे. परिसरात संशयास्पद हालचाल दिसल्यास अथवा एखाद्या व्यक्तीला धमकी दिली जात असल्याचे लक्षात आल्यास संबंधित यंत्रणेला माहिती देणे आवश्यक आहे. गुन्हा घडल्यानंतर केवळ चर्चा करण्यापेक्षा तो घडण्यापूर्वी सावध राहणे अधिक महत्त्वाचे आहे.

कायदा सर्वांसाठी समान आहे आणि तो मोडणाऱ्यांवर कठोर कारवाई झालीच पाहिजे. मात्र कठोर कारवाईसोबत न्याय्य आणि पारदर्शक तपासही तितकाच आवश्यक आहे. निरपराध व्यक्तीवर अन्याय होणार नाही आणि दोषी व्यक्ती कायद्याच्या कचाट्यातून सुटणार नाही, अशी विश्वासार्ह व्यवस्था निर्माण झाली पाहिजे.

आज शहरांचा विकास वेगाने होत आहे; मात्र त्याच वेगाने नागरिकांच्या मनात सुरक्षिततेची भावना निर्माण झाली पाहिजे. रस्ते रुंदावले, उंच इमारती उभ्या राहिल्या, तंत्रज्ञान वाढले म्हणून शहर विकसित होत नाही; नागरिक निर्भयपणे जगू लागले तरच त्या शहराला खऱ्या अर्थाने प्रगत म्हणता येईल.

म्हणूनच वाढत्या गुन्हेगारी घटनांकडे प्रशासनाने केवळ आकडेवारी म्हणून न पाहता त्यामागील सामाजिक कारणांचा गांभीर्याने विचार करावा. पोलिस, प्रशासन, शैक्षणिक संस्था, सामाजिक संघटना आणि नागरिक यांनी एकत्रितपणे प्रयत्न केल्यास सुरक्षित समाज निर्माण करणे शक्य आहे. गुन्हा घडल्यानंतर कारवाई करण्यापेक्षा गुन्हा घडूच नये यासाठी प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करणे हीच काळाची खरी गरज आहे.

श्याम ठाणेदार
दौंड जिल्हा पुणे

‘म-हाटी एम्पोरियम’ दिल्ली येथे पर्यावरणपूरक गणेशमूर्तींचे प्रदर्शन व विक्री सुरु

नवी दिल्ली, : गणेशोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर दिल्लीतील गणेशभक्तांसाठी पर्यावरणपूरक आणि आकर्षक गणेशमूर्तींची पर्वणी उपलब्ध झाली आहे. बाबा खडकसिंह मार्गावरील महाराष्ट्र लघु उद्योग विकास महामंडळाच्या म-हाटी एम्पोरियम’मध्ये गणेशमूर्ती प्रदर्शन व विक्री करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्रातील पारंपरिक मूर्तीकलेला प्रोत्साहन देतानाच दिल्लीतील गणेशभक्तांना पर्यावरणपूरक गणेशमूर्ती उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने आयोजित हे प्रदर्शन १५ सप्टेंबर २०२६ पर्यंत दररोज सकाळी १० ते सायंकाळी ७ वाजेपर्यंत खुले राहणार आहे. विशेष म्हणजे, महाराष्ट्र लघु उद्योग विकास महामंडळाच्या वतीने गेल्या ३० वर्षांपासून दिल्लीमध्ये गणेशमूर्ती प्रदर्शनाचे आयोजन करण्यात येत असून, हा उपक्रम महाराष्ट्राच्या समृद्ध कला आणि संस्कृतीचा राजधानीत सातत्याने परिचय करून देत आहे.

भारत सरकारच्या सह महालेखानियंत्रक सुप्रिया देवस्थळी यांच्या हस्ते आज या प्रदर्शन केंद्राचे उदघाटन करण्यात आले. यावेळी महाराष्ट्र परिचय केंद्राच्या जनसंपर्क अधिकारी मनीषा पिंगळे, गणेशमूर्ती कलाकार सपना जाधव, वीणा भाट तसेच त्यांची टीम उपस्थित होती.

यंदाच्या प्रदर्शनात पेण येथील प्रसिद्ध मूर्तीकार सपना जाधव आणि वीणा भाट यांच्या मार्गदर्शनाखाली महिला कारागिरांनी साकारलेल्या ५०० हून अधिक आकर्षक पर्यावरणपूरक गणेशमूर्ती उपलब्ध आहेत. शाडूची माती आणि कागदाच्या लगद्यापासून तयार करण्यात आलेल्या या मूर्ती ६ इंचांपासून ३ फुटांपर्यंतच्या विविध आकारांत उपलब्ध असून, त्यांची किंमत १,५०० रुपयांपासून २५ हजार रुपयांपर्यंत आहे.

गणेशमूर्तींसोबतच येथे पूजेसाठी लागणारे विविध साहित्य, आकर्षक सजावटीच्या वस्तू, पारंपरिक पैठणीची तोरणे, आसने आणि विविध पूजावस्तू उपलब्ध करण्यात आल्या आहेत. प्रदर्शनाचे आणखी एक खास आकर्षण म्हणजे गणेशभक्तांना येथे महाराष्ट्रीयन पद्धतीची गरमागरम पुरणपोळीचाही आस्वाद घेता येणार आहे.

पर्यावरणपूरक गणेशोत्सव साजरा करताना महाराष्ट्राच्या पारंपरिक कला, हस्तकला आणि खाद्यसंस्कृतीचा अनुभव घेण्याची संधी या प्रदर्शनाच्या माध्यमातून दिल्लीकरांना मिळणार आहे.

गणेशमूर्तींच्या बुकिंगसाठी व अधिक माहितीसाठी ०११-२३३६३८८८ या क्रमांकावर संपर्क साधावा. तसेच गणेशमूर्तींसंदर्भात सपना जाधव ९९७०२७७५५७ आणि वीणा भाट ८९९९१२०९४९ यांच्याशी संपर्क साधावा.

‘एसटी’च्या आर्थिक सक्षमतेसाठी विनावाहक बससेवेला प्राधान्य द्या मंत्री प्रताप सरनाईक

मुंबई, : महाराष्ट्राची जीवनवाहिनी असलेल्या महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाला (एसटी) आर्थिकदृष्ट्या अधिक सक्षम करण्यासाठी

उत्पन्नवाढीवर भर देतानाच खर्चातही काटकसर करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी पारंपरिक कार्यपद्धतीच्या चौकटीबाहेर जाऊन नाविन्यपूर्ण प्रयोग राबवावेत. विशेषतः विनावाहक बससेवेला प्राधान्य देऊन मनुष्यबळावरील खर्चात बचत करण्याबरोबरच प्रवाशांना अधिक सुलभ आणि गतिमान सेवा उपलब्ध करून द्यावी, असे निर्देश परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक यांनी दिले.

एसटी महामंडळाच्या आर्थिक स्थितीत सुधारणा करण्यासाठी विविध उपाययोजनांचा आढावा घेताना परिवहन मंत्री सरनाईक यांनी ही भूमिका मांडली. ‘एसटी’ची आर्थिक घडी मजबूत करण्यासाठी उत्पन्नाचे नवे स्त्रोत निर्माण करणे, अनावश्यक खर्चाला आळा घालणे आणि उपलब्ध मनुष्यबळ व संसाधनांचा कार्यक्षम वापर करणे, या तिन्ही बाबींवर एकाच वेळी लक्ष केंद्रित करण्याची गरज त्यांनी व्यक्त केली.

एसटीला आर्थिकदृष्ट्या सक्षम करायचे असेल तर केवळ तिकीट दरवाढ हा पर्याय असू शकत नाही. प्रवाशांना अधिक चांगली सेवा देत उत्पन्न वाढवणे आणि त्याचवेळी खर्च कमी करणे, हा शाश्वत मार्ग आहे, असे परिवहन मंत्री सरनाईक यांनी सांगितले. विनावाहक बससेवेमुळे काही मार्गांवरील वाहकाचा खर्च कमी होण्यास मदत होऊ शकते. डिजिटल तिकीट प्रणाली, क्यूआर कोड, स्मार्ट कार्ड तसेच इतर आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रभावी वापर करून ही सेवा अधिक सक्षम करण्याच्या दृष्टीने नियोजन करावे, असेही त्यांनी सांगितले.

‘एसटी’चा आर्थिक तोटा कमी करण्यासोबतच प्रवाशांचा ‘एसटी’वरील विश्वास अधिक दृढ होणे गरजेचे आहे. त्यासाठी प्रवाशांच्या गरजा, बदलती प्रवासाची पद्धत आणि स्थानिक मागणी लक्षात घेऊन प्रवासीभिमुख योजना राबवाव्यात, असे निर्देश परिवहन मंत्री सरनाईक यांनी दिले.

प्रवाशांना वेळेत, सुरक्षित, स्वच्छ आणि विश्वासार्ह सेवा मिळणे ही एसटीची प्राथमिक जबाबदारी आहे. एसटी ही केवळ सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्था नसून महाराष्ट्राच्या सर्वसामान्य जनतेच्या दैनंदिन जीवनाचा अविभाज्य भाग आहे. त्यामुळे तिचे आर्थिक बळकटीकरण करताना प्रवाशांच्या हिताशी कोणतीही तडजोड न करता आधुनिक, कार्यक्षम आणि किफायतशीर सेवा देण्यावर भर राहील, असे परिवहन मंत्री प्रताप सरनाईक यांनी सांगितले.

राज्यात ‘सुधारणा उत्सव-२०२६’ अभियानाची अंमलबजावणी नागरिकांच्या सहभागातून शासन सेवा अधिक सुलभ, गतिमान व पारदर्शक होणार

मुंबई, : नागरिकांच्या प्रत्यक्ष अनुभवातून शासकीय कामकाजातील अडथळे, अनावश्यक प्रक्रिया आणि सेवा वितरणातील त्रुटी ओळखून त्यामध्ये कालबद्ध सुधारणा करण्यासाठी राज्यात ‘सुधारणा उत्सव-२०२६’ हे राष्ट्रव्यापी अभियान राबविण्याचा निर्णय राज्य शासनाने घेतला आहे. नागरिकांकडून प्राप्त होणाऱ्या सूचनांचे परीक्षण, वर्गीकरण आणि अंमलबजावणी या अभियानांतर्गत करण्यात येणार आहे. याबाबत सामान्य प्रशासन विभागाने १ सप्टेंबर रोजी शासन निर्णय निर्गमित केला आहे.

शासकीय सेवा मिळविण्यासाठी लागणारा वेळ, आवश्यक कागदपत्रांची संख्या, नागरिकांच्या कार्यालयीन भेटी, मंजुरीच्या अनावश्यक पातळ्या आणि प्रक्रियात्मक अडथळे कमी करण्यावर अभियानात भर देण्यात येणार आहे. त्याचबरोबर डिजिटल माध्यमांचा अधिकाधिक वापर, विविध शासकीय प्रणालींमधील माहितीची देवाणघेवाण, नागरिकांकडून एकाच माहितीची किंवा कागदपत्रांची वारंवार पुनरावृत्ती टाळणे आणि आंतरविभागीय समन्वय वाढविणे ही अभियानाची प्रमुख उद्दिष्टे आहेत.

अभियानाची अंमलबजावणी ‘जन मंथन’, ‘विमर्श’ आणि ‘जन समाधान’ या तीन प्रमुख टप्प्यांत केली जाणार आहे. मुख्य अभियान २ ऑक्टोबर ते ३१ डिसेंबर २०२६ या कालावधीत राबविण्यात येईल.

‘जन मंथन’ टप्पा हा २ ते ३१ ऑक्टोबर या कालावधीत राबविला जाणार असून, प्रत्येक ग्रामपंचायत स्तरावर किमान एक जन मंथन सभा आयोजित करण्यात येईल. आवश्यकतेनुसार नागरी भागांतही तत्सम कार्यक्रम होतील. २ ऑक्टोबर रोजी संबंधित लोकप्रतिनिधी, जिल्हाधिकारी, पोलीस अधीक्षक अथवा पोलीस आयुक्त आणि क्षेत्रीय अधिकारी किमान एका ग्रामसभा किंवा जन मंथन कार्यक्रमास उपस्थित राहून नागरिकांशी संवाद साधतील.

नागरिकांना ‘रिफॉर्म उत्सव’ पोर्टल तसेच अधिकृत मदत कक्षांमार्फत सुधारणा सूचना सादर करता येतील. प्रत्येक सूचनेची डिजिटल नोंद करून तिला स्वतंत्र क्रमांक देण्यात येईल. सूचना स्वीकारण्याची प्रक्रिया ३१ ऑक्टोबर रोजी रात्री १२ वाजता बंद होईल.

‘विमर्श’ टप्प्यात १० ऑक्टोबर ते ३० नोव्हेंबर या कालावधीत संबंधित प्रशासकीय विभागांकडून प्राप्त सूचनांचे परीक्षण केले जाईल. एकापेक्षा अधिक विभागांशी संबंधित, धोरणात्मक स्वरूपाच्या किंवा राज्यस्तरीय निर्णयाची आवश्यकता असलेल्या सुधारणांवर राज्य समन्वय समितीच्या स्तरावर विचार करण्यात येईल.

ग्राह्य ठरलेल्या सुधारणांचे अल्पकालीन सुधारणा, मध्यमकालीन सुधारणा आणि संरचनात्मक सुधारणा अशा तीन प्रकारांत वर्गीकरण केले जाईल. विद्यमान अधिकार, प्रक्रिया आणि उपलब्ध साधनसंपत्तीच्या चौकटीत अल्पावधीत करता येणाऱ्या सुधारणा ‘क्विक विन्स’ म्हणून राबविल्या जातील. प्रक्रिया, शासन निर्णय, नियम, तांत्रिक प्रणाली किंवा आंतरविभागीय समन्वयामध्ये बदल आवश्यक असलेल्या सूचना मध्यमकालीन सुधारणांमध्ये समाविष्ट केल्या जातील. व्यापक कायदेशीर, धोरणात्मक, संस्थात्मक किंवा तांत्रिक बदल आवश्यक असलेल्या सूचना संरचनात्मक सुधारणा म्हणून विचारात घेतल्या जातील.

१० ऑक्टोबर ते २० डिसेंबर या कालावधीत ‘जन समाधान’ टप्पा राबवून जास्तीत जास्त ‘क्विक विन्स’ची अंमलबजावणी करण्यास प्राधान्य दिले जाईल. पूर्ण झालेल्या सुधारणांची सद्यस्थिती पोर्टलवर अद्ययावत केली जाईल.

मध्यमकालीन आणि संरचनात्मक सुधारणांसाठी स्वतंत्र अंमलबजावणी आराखडा तयार करण्यात येईल. त्यामध्ये अपेक्षित परिणाम, जबाबदार विभाग व अधिकारी, आवश्यक प्रशासकीय किंवा कायदेशीर बदल, तांत्रिक आवश्यकता, आर्थिक परिणाम, कालमर्यादा आणि परिणाम निर्देशकांचा समावेश असेल.

एखादी सूचना ‘सुधारणा’ म्हणून स्वीकारण्यासाठी ती एका व्यक्तीपुरती मर्यादित नसून समान परिस्थितीतील सर्वांना लागू होणारी असावी. सूचनेत नियम, प्रक्रिया, तंत्रज्ञान किंवा संस्थात्मक रचनेतील मूळ अडथळ्यावर उपाय सुचविलेला असावा. ती भविष्यलक्ष्यी, व्यापक प्रमाणावर लागू करता येण्याजोगी आणि प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करता येईल अशा रचनात्मक स्वरूपाची असणे आवश्यक आहे.

एखाद्या नागरिकाचे प्रमाणपत्र प्रलंबित असल्याची बाब ही वैयक्तिक तक्रार ठरेल. मात्र, शासनाकडे उपलब्ध असलेली माहिती पुन्हा नागरिकाकडून मागविण्याची पद्धत बंद करण्याबाबतची सूचना ही सर्वांना लागू होणारी प्रक्रियात्मक सुधारणा मानली जाऊ शकते. वैयक्तिक तक्रारीतून व्यवस्थेतील सर्वसाधारण त्रुटी निदर्शनास आल्यास त्या संरचनात्मक मुद्द्याचा स्वतंत्र सुधारणा सूचना म्हणून विचार केला जाईल.

वैयक्तिक प्रकरणांचे निराकरण, आक्षेपार्ह किंवा द्वेषपूर्ण मजकूर, विशिष्ट ठिकाणी पायाभूत सुविधा उभारण्याच्या मागण्या, वेतन किंवा सेवाशर्तींतील बदल, विशिष्ट करदर अथवा शुल्कबदल, राजकीय स्वरूपाच्या घोषणा, आधीच अमलात असलेल्या किंवा प्रक्रियेत असलेल्या बाबी तसेच न्यायप्रविष्ट प्रकरणे सुधारणा म्हणून स्वीकारली जाणार नाहीत.

नागरिकांच्या सूचना प्राप्त झाल्यापासून त्यांच्या अंमलबजावणीपर्यंतच्या संपूर्ण प्रक्रियेचे डिजिटल संनियंत्रण ‘रिफॉर्म उत्सव’ पोर्टल आणि डॅशबोर्डद्वारे केले जाईल. जिल्हानिहाय आणि विभागनिहाय सूचना, ग्राह्य सुधारणा, अल्पकालीन, मध्यमकालीन व संरचनात्मक सुधारणा, पूर्ण आणि प्रलंबित कामांची सद्यस्थिती या माध्यमातून पाहता येईल. सूचनांच्या प्राथमिक वर्गीकरणासाठी आवश्यकतेनुसार कृत्रिम बुद्धिमत्ता आधारित साधनांचा सहाय्यक स्वरूपात वापर करता येईल. मात्र, अंतिम निर्णय संबंधित अधिकृत अधिकारी किंवा विभागाकडूनच घेतला जाईल.

सुधारणांचा प्रत्यक्ष परिणाम मोजणार

सुधारणा केवळ लागू झाली की नाही, एवढ्यापुरते मूल्यमापन मर्यादित राहणार नाही. सेवा मिळण्यासाठी लागणारा कालावधी, कागदपत्रांची संख्या, कार्यालयीन भेटी, मंजुरीचे टप्पे, अनुपालनाचा भार, डिजिटल सेवांचा वापर, प्रलंबित प्रकरणांतील घट, नागरिकांचे समाधान आणि आर्थिक बचत या निकषांवर प्रत्यक्ष परिणाम मोजला जाणार आहे.

लातूर तालुका ग्रामीण भागातील मंडप तपासणीसाठी पथके गठीत

लातूर, (जिमाका): मुंबई उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार सण, गणेश उत्सव, नवरात्र उत्सव, समारंभप्रसंगी उभारण्यात येणाऱ्या मंडप, पेंडॉलच्या तपासणीसाठी एका वर्षासाठी पथके गठीत करण्यात आली आहेत. ही पथके लातूर तालुका ग्रामीण क्षेत्रातील ध्वनी प्रदुषण विषयक नियमांची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याठी सण, गणेश उत्सव, नवरात्र उत्सव समारंभ या सर्व प्रसंगी उभारण्यात येणाऱ्या मंडप, पेंडॉल तपासणी करणार असल्याची माहिती लातूरच्या उपविभागीय दंडाधिकारी रोहिणी नऱ्हे-विरोळे यांनी दिली.

लातूर एमआयडीसी पोलीस स्टेशन (ग्रामीण) पथक क्रमांक ०१ कार्यक्षेत्रासाठी ग्रामीण पोलीस स्टेशन अंतर्गत पथकामध्ये पोलीस निरीक्षक सुधीर सुर्यवंशी (दूरध्वनी क्र. ०२३८२-२४६२११) भ्रमणध्वनी क्र. ९७६४५२८२२२, ई-मेल आयडी pslaturrulargmail.com), बाभळगावचे मंडळ अधिकारी सुनिल लाडके (भ्रमणध्वनी क्र. ८३०८३७६१११, ई-मेल आयडी- ladkesd2801gmail.com), बाभळगावचे तलाठी प्रशांत बिराजदार (भ्रमणध्वनी क्र. ९७६६०१०५८२, ई-मेल आयडी- laturtahsildargmail.com) .

मुरुड पोलीस स्टेशन पथक क्रमांक ०२ कार्यक्षेत्रासाठी सहायक पोलीस निरीक्षक सुनिल अंधारे (भ्रमणध्वनी क्र. ९७६४०४००००, ई-मेल आयडी- psmurud405gmail.com), मंडळ अधिकारी भुसनर डी.बी. (भ्रमणध्वनी क्र. ९०२८५८१६२२, ई-मेल आयडी- laturtahsildargmail.com), मुरुडचे तलाठी गोपाळ शिंदे (भ्रमणध्वनी क्र. ९६५७६७९६७२, ई-मेल आयडी- laturtahsildargmail.com).

गातेगाव पोलीस स्टेशन पथक क्रमांक ०३ कार्यक्षेत्रासाठी गातेगाव सहायक पोलीस निरीक्षक सचिन गडवे (भ्रमणध्वनी क्र. ९३२५७८७६०५, ई-मेल आयडी- psgategaongmail.com). गातेगाव मंडळ अधिकारी गणेश शिंगडे (भ्रमणध्वनी क्र. ९५९५२६२७८३, ई-मेल आयडी- laturtahsildargmail.com). गातेगाव तलाठी अमोल काळे (भ्रमणध्वनी क्र. ९६०४०५४०६७, ई-मेल आयडी- laturtahsildargmail.com).यांचा समावेश आहे. मंडप तपासणीसाठी गठीत करण्यात आलेली पथके आपल्या कार्यक्षेत्रातील सर्व मंडप, पेंडॉल यांना भेटी देवून तपासणी करतील, असे लातूर उपविभागीय अधिकारी कार्यालयाने कळविले आहे.

मातोश्री ११ धाराशिव क्रिकेटसंघ विजेता; अजित पाटील कव्हेकरांच्या हस्ते पारितोषिक देऊन सन्मान

लातूर, : भाजपा युवा नेते तथा भाजपाचे शहर जिल्हाध्यक्ष अजित पाटील कव्हेकर यांच्या वाढदिवसानिमित्त शहरातील गुरू हॉटेल ग्राऊंडवर विशाल गायकवाड यांच्या पुढाकारातून तालुकास्तरीय व गावनिहाय क्रिकेट स्पर्धेचे आयोजन करण्यात आले होते. या स्पर्धेला क्रिकेटप्रेमी तसेच युवा खेळाडूंचा उत्स्फूर्त प्रतिसाद मिळाला. या तालुकास्तरीय क्रिकेट स्पर्धेत मातोश्री ११ धाराशिव संघाने उत्कृष्ट कामगिरी करत प्रथम क्रमांक पटकाविला. या विजयी संघाला ट्रॉफी व ४१ हजार रुपयांचा धनादेश भाजपा युवा नेते तथा भाजपाचे शहर जिल्हाध्यक्ष अजित पाटील कव्हेकर यांच्या हस्ते मजगे नगर येथे आयोजित कार्यक्रमात प्रदान करून सन्मानित करण्यात आले.

यावेळी विशाल गायकवाड, अशोक ढोपरे, विक्की रणदिवे, आशिष कांबळे, सादिकभाई शेख, सिद्धेश्वर बिराजदार, पंकज सुरवसे, डॉ. परमेश्वर शिंदे, इमाम शेख, अनिल आडे, आवेश सिद्दिकी, वैभव भांडेकर, अनिरुद्ध इंगळे, कार्तिक चाटे आदी मान्यवर उपस्थित होते.

तर एव्ही ११ लातूर संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला असून, या संघाला २१ हजार रुपयांचे पारितोषिक व ट्रॉफी देऊन सन्मानित करण्यात आले. तसेच गावनिहाय आयोजित क्रिकेट स्पर्धेत विजयी झालेल्या जिमखाना क्रिकेट क्लब, किनगाव संघाने प्रथम क्रमांक पटकाविला. या संघाला ३१ हजार रुपयांचे पारितोषिक व ट्रॉफी देण्यात आली. तर लोकमान्य क्रिकेट क्लब, पानचिंचोली संघाने द्वितीय क्रमांक मिळविला असून, या संघाला ११ हजार रुपयांचे पारितोषिक व ट्रॉफी देऊन सन्मानित करण्यात आले.

यावेळी या कार्यक्रमाला लातूर शहर व परिसरातील खेळाडू मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

युवा खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्यासाठी सदैव प्रयत्नशील राहणार - अजित पाटील कव्हेकर

ग्रामीण तसेच शहरी भागात युवा खेळाडूंची संख्या मोठी असून, त्यांच्यामध्ये उत्तम गुणवत्ता, जिद्द आणि खेळाची प्रचंड आवड आहे. या गुणवत्तेला योग्य सुविधा, व्यासपीठ आणि संधी उपलब्ध करून दिल्यास शहरी व ग्रामीण भागातील मातीतून अनेक उत्तम खेळाडू घडू शकतात. त्यामुळे अशा क्रीडा स्पर्धांचे आयोजन करून युवा खेळाडूंना प्रोत्साहन देण्यासाठी आपण सदैव प्रयत्नशील राहणार आहोत. या माध्यमातून शहर आणि ग्रामीण भागातून भविष्यात अनेक गुणवंत खेळाडू निर्माण होतील, अशी अपेक्षा भाजपाचे शहर जिल्हाध्यक्ष अजित पाटील कव्हेकर यांनी व्यक्त केली.

व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी अर्जातील त्रुटींची पूर्तता करण्याचे आवाहन

मुंबई, दि. २ : शैक्षणिक वर्ष २०२६-२७ मध्ये राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षामार्फत उच्च शिक्षण, तंत्रशिक्षण, कृषी शिक्षण, औषधोपचार/आयुष शिक्षण तसेच कला शिक्षण विभागांतर्गत विविध पदवी व पदव्युत्तर व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी केंद्रीय प्रवेश प्रक्रिया राबविण्यात येत आहे. या प्रवेश प्रक्रियेच्या अनुषंगाने अनेक अर्जदारांनी अर्ज सादर करताना विविध त्रुटी केल्याचे निदर्शनास आले आहे. त्यामुळे संबंधित विद्यार्थ्यांनी प्रवेश प्रक्रियेत अडथळा निर्माण होऊ नये, यासाठी अर्जातील त्रुटींची तातडीने पूर्तता करावी, असे आवाहन करण्यात आले आहे.

राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाकडून विविध अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशाच्या तारखा जाहीर करण्यात आल्या आहेत. पात्र विद्यार्थ्यांच्या अर्जामध्ये आढळून आलेल्या त्रुटींची पूर्तता करण्याबाबत संबंधितांना एसएमएस, ई-मेल तसेच पत्राद्वारे कळविण्यात येत आहे. तथापि, अर्जातील त्रुटींची पूर्तता करण्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित अर्जदाराची असून, प्रत्येक अर्जदाराने आपल्या अर्जाची सद्यस्थिती तपासून आवश्यक कार्यवाही करावी, असे स्पष्ट करण्यात आले आहे.

अर्जदारांची गैरसोय होऊ नये आणि आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता वेळेत करता यावी, यासाठी जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समित्यांची कार्यालये आवश्यकतेनुसार सुट्टीच्या दिवशी सुरू ठेवण्याबाबत महासंचालक, बार्टी तथा मुख्य समन्वयक, जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समित्यांना निर्देश देण्यात आले आहेत. जात वैधता प्रमाणपत्रासाठी अर्ज केलेल्या विद्यार्थ्यांनी अर्जामध्ये नमूद असलेल्या त्रुटींची अद्याप पूर्तता केलेली नसल्यास त्यांनी विलंब न करता संबंधित जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समितीशी त्वरित संपर्क साधून आवश्यक त्रुटींची पूर्तता करून घ्यावी. त्रुटींची पूर्तता न झाल्यास संबंधित विद्यार्थ्यांच्या व्यावसायिक अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश प्रक्रियेस अडथळा निर्माण होऊ शकतो.

विद्यार्थ्यांनी वेळेत आवश्यक कार्यवाही करून जात वैधता प्रमाणपत्रासंदर्भातील त्रुटी दूर कराव्यात. त्रुटींची पूर्तता झाल्यानंतर संबंधित प्रवेश प्रक्रियेबाबत राज्य सामाईक प्रवेश परीक्षा कक्षाकडून नियमानुसार निर्णय घेण्यात येईल, असे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणेच्या महासंचालक तथा राज्यातील सर्व जिल्हा जात प्रमाणपत्र पडताळणी समित्यांच्या मुख्य समन्वयकांकडून कळविण्यात आले आहे.

भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाधार योजनेच्या अर्जांमधील त्रुटींची १० सप्टेंबर पर्यंत पूर्तता करण्याचे आवाहन

लातूर (जिमाका), : सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या शासन निर्णय २६ डिसेंबर २०२४ अन्वये अनुसूचित जाती व नवबौध्द समाजाच्या घटकांसाठी सन २०१७ पासून राबविण्यात येणाऱ्या भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर स्वाधार योजनेमध्ये सुधारणा करण्यात आल्या असून, या सुधारित योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना शासनाच्या ु.रहरीरीहीर.सीं.ळप या अधिकृत संकेतस्थळावर निरीक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

या योजनेअंतर्गत शासन निर्णयातील नमूद अटी व शर्तींनुसार सन २०२५-२६ या वर्षातील ज्या विद्यार्थ्यांच्या अर्जांमध्ये त्रुटी आढळल्या आहेत, असे ’सेंट बॅक’ झालेले अर्ज आवश्यक त्रुटीपूर्ततेसाठी विद्यार्थ्यांच्या महा-आयटी पोर्टलवरील संबंधित लॉगिनवर पाठविण्यात आले आहेत. यासंबंधी महा-आयटी प्रणालीद्वारे तसेच समाज कल्याण कार्यालयाकडून वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना संदेश (एसएमएस) आणि दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधून त्रुटी पूर्तता करण्याबाबत अवगत करण्यात आले आहे.

विद्यार्थ्यांना आपल्या अर्जातील या त्रुटींची दुरुस्ती करून अर्ज पुनरार सादर करण्यासाठी १० सप्टेंबर २०२६ पर्यंत अंतिम मुदत देण्यात आली आहे. ’सेंट बॅक’ झालेले व विद्यार्थी लॉगिनवर प्रलंबित असलेल्या अर्जांवर कार्यालयाकडून कोणतीही थेट कार्यवाही करता येत नसल्याने, विहित मुदतीत त्रुटीपूर्तता न झाल्यास ऑनलाइन अर्ज प्रलंबित राहून विद्यार्थी योजनेच्या लाभापासून वंचित राहू शकतात आणि त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संबंधित विद्यार्थ्यांचीच राहणार आहे. तरी सन २०२५-२६ मधील ’सेंट बॅक’ अर्ज असलेल्या सर्व विद्यार्थ्यांनी तात्काळ आपल्या लॉगिनवर जाऊन आवश्यक त्या सर्व कागदपत्रांची व त्रुटींची पूर्तता करून आपले ऑनलाईन अर्ज १० सप्टेंबर २०२६ पूर्वी समाज कल्याण सहायक आयुक्त कार्यालयाच्या लॉगिनवर सादर करावेत, असे आवाहन सहाय्यक समाज कल्याण आयुक्त यादव गायकवाड यांनी केले आहे.

कृषी विभागाची मोफत ’डिजिटल शेतीशाळा’ शेतकऱ्यांना घरबसल्या मिळणार आधुनिक शेतीचे धडे

लातूर,दि.३ (जिमाका) : बदलत्या हवामानात शाश्वत शेतीचे व्यवस्थापन करण्यासाठी आणि शेतकऱ्यांचा उत्पादन खर्च कमी करण्याच्या उद्देशाने कृषी विभाग, नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्प (पोकरा) आणि पाणी फाउंडेशन यांच्या संयुक्त विद्यमाने मोफत ’डिजिटल शेतीशाळा’ हा महत्त्वाकांक्षी उपक्रम राबवला जात आहे. जिल्ह्यातील जास्तीत जास्त शेतकरी, महिला शेतकरी गट आणि शेतकरी उत्पादक कंपन्यांनी (FPCs) यात मोठ्या संख्येने सहभागी होण्याचे आवाहन लातूरच्या विभागीय कृषी सहसंचालकांनी एका प्रसिद्धीपत्रकाद्वारे केले आहे. या उपक्रमांतर्गत राहुरी, परभणी, दापोली आणि अकोला कृषी विद्यापीठांतील नामवंत कृषी शास्त्रज्ञ शेतकऱ्यांना ऑनलाईन (ने आणि र्धीर्ढीलश च्या माध्यमातून) मार्गदर्शन करणार आहेत. अतिवृष्टी किंवा पावसाचा खंड अशा प्रतिकूल हवामानात पिके वाचवण्याचे तंत्रज्ञान, जीवामृतासारख्या जैविक निविष्ठांची निर्मिती आणि रासायनिक खतांचा खर्च कमी करण्याबाबत थेट प्रात्यक्षिकासह माहिती दिली जाणार आहे. विशेष म्हणजे, या लाईव्ह सत्रादरम्यान शेतकरी शास्त्रज्ञांना प्रश्न विचारून आपल्या शंकांचे जागेवरच निरसन करून घेऊ शकणार आहेत. ही शाळा संपूर्ण महाराष्ट्रातील शेतकऱ्यांसाठी पूर्णपणे मोफत असून, सोमवार ते शनिवार दररोज विविध पिकांसाठी झूमवर सत्रांचे आयोजन करण्यात आले आहे. या वेळापत्रकानुसार बाजरी, सोयाबीन, ख. ज्वारी, कापूस, भुईमूग, भात, राजमा, मका, नाचणी, तूर-मूग-उडीद आणि भाजीपाला या प्रमुख पिकांवर संध्याकाळी ६.१५ आणि ७.३० वाजता तज्ज्ञांचे मार्गदर्शन मिळेल. शेतकरी वैयक्तिकरित्या किंवा गटाच्या माध्यमातून झूम पद्वारे (खऊ व झरीीलेवश वापरून) या सत्रात सहभागी होऊ शकतात. तसेच, ’कृषी विभाग महाराष्ट्र शासन’ आणि ’पाणी फाउंडेशन’ च्या अधिकृत युट्यूब (YouTube) व फेसबुक चॅनेलवरही याचे थेट प्रक्षेपण केले जाणार आहे. पारंपरिक शेतीला आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड देऊन शेती किफायतशीर करण्यासाठी जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी संधीचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन कृषी विभागाच्या वतीने करण्यात आले आहे.

हेल्मेट सक्तीच्या निर्णयाचे माझं लातूर परिवाराकडून स्वागत

लातूर: लातूर जिल्ह्यात प्रशासनाने घेतलेल्या संरक्षक शिरस्त्राण अर्थात हेल्मेट सक्तीच्या निर्णयाचे माझं लातूर परिवाराने स्वागत केले आहे. या सक्तीची अंमलबजावणी करताना सर्वसामान्य नागरिकांना विनाकारण त्रास होऊ नये याची दक्षता प्रशासनाने घ्यावी अशी विनंती परिवाराने केली आहे. नागरिकांची सुरक्षा करणे हे कायद्याने प्रशासनावर बंधनकारक आहे. मोटार वाहन कायदा १९८८ च्या कलम १२९ नुसार दुचाकी चालवताना हेल्मेट घालणे बंधनकारक आहे. हा कायदा केवळ दंड वसुलीसाठी नसून, आपल्या अनमोल जीवनाच्या सुरक्षेसाठीचे कलम आहे.

वाढते रस्ते अपघात आणि या अपघातात होत असलेली जीवितहानी पाहता, या निर्णयाची नितांत आवश्यकता होती. मात्र याची अंमलबजावणी करताना सर्वसामान्य नागरिकांना विनाकारण त्रास होणार नाही याची काळजी प्रशासनाने घेतली पाहिजे. केवळ दंड आकारून चालणार नाही तर याबाबत जनजागृती, प्रबोधनही करण्यात यावे. अनेक कुटुंबांचे आधारवड, तरुण, तरुणी केवळ हेल्मेट न घातल्यामुळे आपला जीव गमावतात. एका चांगल्या हेल्मेटची बीआयएस मानकानुसार आणि आयएसआय मार्क असलेले किंमत १००० ते १५०० रुपये आहे, पण आपल्या जीवाची किंमत अमूल्य आहे. काहीजण याला सक्ती समजत असले तरी, प्रशासनाची ही सक्ती म्हणजे आपल्याच जीवाची काळजी आहे. जीवनापेक्षा अनमोल काहीही नाही. यासोबतच लातूरकरांनी वाहतूक नियमांचे काटेकोर पालन करावे, वाहनाची वेग मर्यादा पाळावी जेणेकरून रस्ते अपघात टाळता येतील. चला, आपण सर्वजण या निर्णयाचे स्वागत करूया. केवळ पोलिसांच्या भीतीने नाही, तर स्वतःच्या कुटुंबाच्या सुरक्षिततेसाठी हेल्मेट वापरूया. कारण घरी कोणीतरी आपली वाट पाहत आहे. एक जागरूक नागरिक म्हणून आपण स्वतः हेल्मेट घालूया आणि इतरांनाही प्रेरित करूया.

पवित्र पोर्टलद्वारे अमरावती विभागातील शासकीय आश्रमशाळांमध्ये शिक्षक पदभरती:

लातूर, : अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्या अधिनस्त असलेल्या शासकीय आश्रमशाळांमधील शिक्षक संवर्गातील ४६८ रिक्त पदांची पदभरती पवित्र पोर्टलद्वारे राबविण्यात येत आहे. या पदभरतीच्या मुलाखतीशिवाय निवड प्रक्रियेअंतर्गत २९६ शिफारसप्राप्त उमेदवारांची गुणवत्ता यादी २७ ऑगस्ट २०२६ रोजी पवित्र पोर्टलवर प्रसिद्ध करण्यात आली आहे. या शिफारसप्राप्त उमेदवारांच्या मूळ कागदपत्रे व प्रमाणपत्रांची पडताळणी ३ सप्टेंबर २०२६ ते ५ सप्टेंबर २०२६ या कालावधीत अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्या कार्यालयात आयोजित करण्यात आली आहे.

पदनिहाय व माध्यमनिहाय शिफारसप्राप्त उमेदवारांची यादी तसेच कागदपत्र पडताळणीचे सविस्तर वेळापत्रक विभागाच्या (https://tribal.maharashtra.gov.in आणि https://tribal.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात आले असून, उमेदवारांनी संकेतस्थळावरील सूचना काळजीपूर्वक वाचून पडताळणीस उपस्थित राहावे. सर्व शिफारसप्राप्त उमेदवारांनी पवित्र पोर्टलवर नोंदविलेल्या माहितीनुसार स्व–प्रमाणपत्र, शैक्षणिक व व्यावसायिक अर्हतेची मूळ प्रमाणपत्रे, सामाजिक व समांतर आरक्षणाची प्रमाणपत्रे, अधिवास प्रमाणपत्र, जात प्रमाणपत्र, जात वैधता प्रमाणपत्र, नॉन–क्रीमीलेअर प्रमाणपत्र (लागू असल्यास), टीईटी/सीटीईटी प्रमाणपत्र, दिव्यांगत्व प्रमाणपत्र तसेच इतर सर्व आवश्यक कागदपत्रांच्या मूळ प्रती आणि एक स्वयंसाक्षांकित छायांकित प्रत सोबत आणणे अनिवार्य आहे. उमेदवारांनी आपल्या पदासाठी निश्चित केलेल्या दिनांक व वेळेनुसार कागदपत्र पडताळणीसाठी उपस्थित राहावे, असे आवाहन उप आयुक्त श्रीकांत धोटे, आदिवासी विकास, अमरावती यांच्या कार्यालयामार्फत करण्यात आले आहे.

लातूर महानगरपालिका आयुक्तांची अमृत २.० पाणी पुरवठा योजनेच्या कामावर भेट.

लातूर/प्रतिनिधी : मनपा आयुक्त राहुल कुलकर्णी यांनी दि. ०३ सप्टेंबर रोजी मांजरा धरणात प्रगतीपथावर असलेल्या अमृत –२.० अंतर्गत लातूर वाढीव पाणी पुरवठा योजनेच्या जॅकवेलच्या कामास भेट दिली.

केंद्रशासन परस्कृत रु. २५९ कोटी खर्चाच्या वाढीव पाणी पुरवठा योजने अंतर्गत मांजरा धरणात नवीन जॅकवेल तसेच जॅकवेल ते हरंगुळ येथील जलशुध्दीकरन केंद्रा पर्यंत १२०० मी मी व्यासाच्या सुमारे ५० किमी लांबीच्या पाईपलाईनचे काम प्रगतीपथावर आहे. यावर्षी आता पर्यंत अत्यल्प पाउस झाल्याने मांजरा धरणात नव्याने पाणी दाखल न झाल्याने पावसाळ्यात देखील सुमारे ७० फुट खोलीचे जॅकवेलचे बांधकाम करणे शक्य झाले असुन आयुक्तांनी जॅकवेल चे काम गतीने पूर्ण करण्याच्या सूचना ठेकेदाराचे प्रतिनिधीस दिल्या. तसेच ह्या वर्षी जॅकवेल पूर्ण केल्यास येत्या काळात टंचाई उदभवल्यास त्याव्दारे अस्तीत्वातील पाईपलाईन वापरून लातूर शहरास टंचाई कालावधीत पाणी पुरवठा करता येवू शकेल काय ? गतीने करित असताना गुण[illegible] याची खबरदारी घ्यावी अशा सुचना केल्या.

तसेच हरंगुळ जलशुद्धीकरण केंद्र येथे पाहणी केली असता तेथील जलशुद्धीकरण प्रक्रियेची माहिती कार्यकारी अभियंता यांनी आयुक्तांना दिली . यावेळी शहरातील नागरिकांना शुद्ध व सुरक्षित पाणीपुरवठा सुरळीतपणे मिळावा यासाठी आवश्यक ती काळजी घेण्याच्या सूचना आयुक्तांनी संबंधित अधिकारी व कर्मचा–यांना दिल्या आहेत.

सदर भेटीच्या वेळी अतिरिक्त आयुक्त देविदास जाधव, कार्यकारी अभियंता शिवसागर मंठाळे, ठेकेदाराचे प्रतिनिधी व प्रकल्प व्यवस्थापक विजय चोळखणे, तांत्रीक सल्लागार इंगळे, [illegible].

माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांच्याकडून देशमुख कुटुंबियाचे सांत्वन

लातूर : लातूर मंठाळे नगर येथील रहिवासी शिवछत्रपती शिक्षण संस्थेचे संचालक प्रकाश निवृत्तीराव देशमुख यांच्या मातोश्री अंजिरबाई निवृत्तीराव देशमुख (वय ८८ वर्षे) यांचे वृध्दापकाळाने नुकतेच निधन झाले. त्यांच्या पश्चात एक मुलगा, दोन मुली, सुना–नातवंडे असा परिवार आहे. या घटनेची माहिती मिळताच भाजपा नेते तथा किसान मोर्चा गुजरात व गोवा राज्याचे प्रभारी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांनी त्यांच्या मंठाळे नगर येथील निवासस्थानी भेट देऊन देशमुख कुटुंबियाचे सांत्वन केले.

यावेळी देशमुख परिवारातील विद्याताई देशमुख, आदित्य देशमुख, प्रा.शिवाजीराव विठ्ठल शिंदे, पुणे येथील उद्योजक श्रीधर शिंदे, दिलीपराव देशमुख, प्रा.बसवराज फुलारी, यांच्यासह देशमुख परिवारातील सदस्य उपस्थित होते.

तसेच माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांच्या समवेत लातूर जिल्हा परिषदेच्या माजी अध्यक्षा प्रतिभाताई पाटील कव्हेकर आदी उपस्थित होते.

यावेळी बोलताना माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर म्हणाले, देशमुख परिवार व कव्हेकर परिवाराचे ऋणानुबंध जुने आहेत, आम्ही आपल्या दुःखामध्ये सहभागी आहोत. आपणांस आणि आपल्या परिवारास या दुःखातून सावरण्याचे बळ मिळो, हीच ईश्वरचरणी प्रार्थना अशी भावनिक प्रार्थनाही त्यांनी यावेळी बोलताना व्यक्त केली.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरु प्रा.डॉ.जोगेंद्रसिंह बिसेन यांचा माजी आ.कव्हेकर यांच्याकडून सत्कार

लातूर : यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक या विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू प्रा.डॉ. जोगेंद्रसिंह मोतीसिंह बिसेन हे लातूर दौर्यावर आले असता त्यांनी भाजपा नेते तथा राष्ट्रीय किसान मोर्चा भाजपा गुजरात व गोवा राज्याचे प्रभारी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांच्या मजगे नगर येथील कैलास निवासस्थानी सदिच्छा भेट दिली असता त्यांचा शाल व पुष्पगुच्छ देऊन कव्हेकर परिवाराच्यावतीने सत्कार करण्यात आला.

यावेळी भाजपाचे शहर जिल्हाध्यक्ष अजित पाटील कव्हेकर, माजी प्रा.धनेश्वर आर.एस.,प्राचार्य डॉ.निलेश पौळ आदी मान्यवर उपस्थित होते.

नाशिक विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू प्रा.डॉ.जोगेंद्रसिंह बिसेन यांनी लातूर येथे दयानंद कला महाविद्यालयात हिंदी विभाग प्रमुख व प्राचार्य म्हणूनही काही काळ कार्यभार सांभाळलेला आहे. अध्यापन आणि प्रशासकीय क्षेत्रातील त्यांचा मोठा अनुभव असून स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ नांदेड अंतर्गत पीएचडी मार्गदर्शक म्हणूनही त्यांनी भूमिका बजावलेली आहे त्यानंतर ते ४ नोव्हेंबर २०२३ पासून आजपर्यंत यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ नाशिक येथे प्रभारी कुलगुरू म्हणून कार्यरत आहेत.त्यांनी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांच्या मजगे नगर येथील कैलास निवासस्थानी सदिच्छा भेट दिली. यावेळी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर साहेब व नाशिक विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू जोगेंद्रसिंह बिनेस यांच्यामध्ये राज्यातील शैक्षणिक वाटचालीवर सविस्तर चर्चा झाली. यामध्ये स्पर्धेच्या युगात विद्यार्थ्यांनी एआय तंत्रज्ञानाचा अवलंब करून यशस्वीपणे वाटचाल करावी, अशी अपेक्षाही त्यांनी यावेळी बोलताना व्यक्त केली.

सर्गेई विनोग्राडस्की यांच्या जयंतीनिमित्त दयानंद विज्ञान महाविद्यालयात विशेष वैज्ञानिक सेमिनार

लातूर : येथील दयानंद शिक्षण संस्था संचलित, दयानंद विज्ञान महाविद्यालयातील जैवतंत्रज्ञान विभागात दि.१ सप्टेंबर २०२६ रोजी प्रख्यात सूक्ष्मजीवशास्त्रज्ञ सर्गेई विनोग्राडस्की यांच्या जयंतीनिमित्त 'लुमिनारी लेक्चर सिरीज' अंतर्गत विशेष वैज्ञानिक सेमिनाराचे आयोजन करण्यात आले. हा कार्यक्रम महाविद्यालयाचे प्र.प्राचार्य डॉ. सिद्धेश्वर बेल्लाळे यांच्या मार्गदर्शनाखाली पार पडला.

कार्यक्रमाची सुरुवात विभागप्रमुख डॉ. फिरदोस बिराजदार यांच्या हस्ते सर्गेई विनोग्राडस्की यांच्या प्रतिमेला पुष्पांजली अर्पण करून झाली. 'लुमिनारी लेक्चर सिरीज'च्या समन्वयक प्रा. तृप्ती सोनकांबळे, डॉ. उज्वला गायकवाड आणि प्रा. क्रांती वाघमारे यांनी कार्यक्रमाचे आयोजन केले. यानंतर विद्यार्थ्यांनी विनोग्राडस्की यांच्या जीवनकार्यावर व वैज्ञानिक योगदानावर अभ्यासपूर्ण पीपीटी सादरीकरण केले.

बी.एस्सी. जैवतंत्रज्ञान प्रथम वर्षातील विद्यार्थिनी मीरा अंकुश गोरे आणि नंदिनी हरिश्चंद्र भुरे यांनी सर्गेई विनोग्राडस्की यांच्या वैज्ञानिक कार्यावर सादरीकरण केले. विनोग्राडस्की हे सूक्ष्मजीवशास्त्र आणि सूक्ष्मजीव पर्यावरणशास्त्रातील अग्रणी शास्त्रज्ञ होते. त्यांनी मातीतील सूक्ष्मजीव, जिवाणूंचे चयापचय, केमोलिथोट्रॉफी,

नायट्रिफिकेशन आणि नायट्रोजन स्थिरीकरण यांसारख्या महत्त्वपूर्ण विषयांवर संशोधन केले.

याच आठवड्यात ६ सप्टेंबर रोजी प्रख्यात रसायनशास्त्रज्ञ जॉन डाल्टन यांची जयंती असल्याने, विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या वैज्ञानिक कार्याचीही माहिती पीपीटी सादरीकरणातून दिली. बी.एस्सी. जैवतंत्रज्ञान प्रथम वर्षातील विद्यार्थी रितेश अरुण शिंदे आणि खांडू नामदेव जाधव यांनी जॉन डाल्टन यांच्या वैज्ञानिक योगदानावर सादरीकरण केले. आधुनिक अणुसिद्धांत, वायूचे नियम, सापेक्ष अणुभार, बहुगुणोत्तरांचा नियम तसेच रंगांधळेपणावरील त्यांच्या संशोधनाची माहिती विद्यार्थ्यांनी सादरीकरणातून दिली.

दोन्ही शास्त्रज्ञांच्या कार्याची माहिती विद्यार्थ्यांनी पीपीटीच्या माध्यमातून सादर केल्यामुळे त्यांच्या वैज्ञानिक योगदानाची ओळख विद्यार्थ्यांना झाली. या उपक्रमातून विद्यार्थ्यांमध्ये वैज्ञानिक दृष्टिकोन, चिकित्सक विचारशक्ती आणि संशोधनवृत्ती विकसित करण्यावर भर देण्यात आला.

कार्यक्रमास प्रा. माधुरी शेंडगे, प्रा. अनुराधा शिंदे, प्रा. स्वरूप गावकरे आणि डॉ. उमेश वाहूळ यांच्यासह प्राध्यापकवर्ग, शिक्षकेतर कर्मचारी आणि विद्यार्थी मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन बी.एस्सी. जैवतंत्रज्ञान द्वितीय वर्षाचा विद्यार्थी बिराजदार सूरज संतोष यांनी केले.

'क्लाऊड आयओटी' तंत्रज्ञानावर दयानंद विज्ञान महाविद्यालयात दोन दिवसीय कार्यशाळा उत्साहात संपन्न

लातूर, : दयानंद शिक्षण संस्था संचलित, दयानंद विज्ञान

महाविद्यालय, लातूर येथील इलेक्ट्रॉनिक्स व भौतिकशास्त्र विभागाच्या वतीने 'मेझॉन वेब सर्व्हिसेस (एडब्ल्यूएस) आणि एमक्यूटीटीचा वापर करून क्लाऊड आयओटी' या विषयावर दोन दिवसीय प्रात्यक्षिकाधारित कार्यशाळेचे आयोजन दि.०१ व ०२ सप्टेंबर २०२६ रोजी करण्यात आले. विद्यार्थ्यांना आधुनिक क्लाऊड संगणन, इंटरनेट ऑफ थिंग्ज, एडब्ल्यूएस आणि एमक्यूटीटी तंत्रज्ञानाचे सैद्धांतिक तसेच प्रात्यक्षिक ज्ञान मिळावे, हा कार्यशाळेचा प्रमुख उद्देश होता.कार्यशाळेचे समन्वयक इलेक्ट्रॉनिक्स विभागप्रमुख डॉ.टी.एच. मुजावर, आणि सह–समन्वयक प्रा.डॉ. एम. बी. आवळे, प्रा. विजय झाडके होते,यांनी कार्यशाळेचे नियोजन व आयोजन करण्यात आले.

कार्यशाळेचा उद्घाटन समारंभ दि.०१ सप्टेंबर २०२६ रोजी उत्साहपूर्ण वातावरणात संपन्न झाला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाविद्यालयाचे प्र.प्राचार्य डॉ.सिद्धेश्वर बेल्लाळे उपस्थित होते. अध्यक्षीय मनोगतात त्यांनी आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या युगात क्लाऊड संगणन आणि इंटरनेट ऑफ थिंग्जचे वाढते महत्त्व स्पष्ट केले. विद्यार्थ्यांनी केवळ पाठ्यपुस्तकीय ज्ञानावर अवलंबून न राहता नवीन तंत्रज्ञानाचे प्रत्यक्ष ज्ञान, प्रयोगशीलता आणि कौशल्ये आत्मसात करणे आवश्यक आहे, असे त्यांनी सांगितले. क्लाऊड आयओटीसारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानाचा उपयोग नावीन्यपूर्ण प्रकल्प, संशोधन आणि भविष्यातील रोजगाराच्या संधींसाठी करता येईल, असेही त्यांनी नमूद केले.

दोन दिवसांच्या कार्यशाळेत विद्यार्थ्यांना क्लाऊड संगणनाच्या मूलभूत संकल्पना, आयओटीची रचना, एमक्यूटीटी संदेशवहन प्रणाली, ईएसपी३२ आधारित उपकरणे, क्लाऊडच्या माध्यमातून माहितीची देवाणघेवाण आणि प्रत्यक्ष वेळेतील आयओटी उपयोजन याबाबत मार्गदर्शन करण्यात आले. विद्यार्थ्यांनी प्रत्यक्ष प्रात्यक्षिकांद्वारे आयओटी उपकरणांना क्लाऊडशी जोडणे, माहिती क्लाऊडवर पाठविणे व प्राप्त करणे तसेच एमक्यूटीटीच्या माध्यमातून संदेशांची देवाणघेवाण करणे याचा अनुभव घेतला.

या कार्यशाळेमुळे विद्यार्थ्यांमध्ये तांत्रिक कौशल्ये, समस्या सोडविण्याची क्षमता, प्रयोगशीलता, प्रकल्पाधारित शिक्षणाची सवय आणि उद्योगाभिमुख दृष्टिकोन विकसित होण्यास मदत झाली. तसेच क्लाऊड संगणन व आयओटी क्षेत्रातील रोजगार, संशोधन आणि उद्योजकतेच्या संधींबाबत विद्यार्थ्यांना उपयुक्त मार्गदर्शन मिळाले.कार्यशाळेचा समारोप समारंभ व प्रमाणपत्र वितरण कार्यक्रम दि.०२ सप्टेंबर २०२६ रोजी संपन्न झाला. कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी रसायनशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ.वाय. पी.सारणीकर होते.

अध्यक्षीय भाषणात डॉ.वाय.पी.सारणीकर यांनी विद्यार्थ्यांनी कार्यशाळेत मिळविलेले ज्ञान प्रत्यक्ष जीवनात आणि नावीन्यपूर्ण प्रकल्पांमध्ये वापरण्याचे आवाहन केले. आजच्या स्पर्धात्मक युगात केवळ पदवी मिळविणे पुरेसे नसून तांत्रिक ज्ञानासोबत प्रत्यक्ष कौशल्ये आत्मसात करणे अत्यंत गरजेचे आहे, असे त्यांनी प्रतिपादन केले. क्लाऊड संगणन व इंटरनेट ऑफ थिंग्ज ही भविष्यातील महत्त्वाची तंत्रज्ञाने असून विद्यार्थ्यांनी अशा कार्यशाळांचा लाभ घेऊन स्वतःची कौशल्ये सातत्याने विकसित करावीत, असे त्यांनी सांगितले.यानंतर कार्यशाळेत सहभागी झालेल्या विद्यार्थ्यांना प्रमाणपत्रांचे वितरण करण्यात आले. विद्यार्थ्यांनी कार्यशाळेबद्दल समाधान व्यक्त करून अशा प्रात्यक्षिकाधारित कार्यशाळा त्यांच्या तांत्रिक ज्ञानाच्या विकासासाठी अत्यंत उपयुक्त असल्याचे सांगितले.

कार्यशाळेच्या यशस्वी आयोजनासाठी इलेक्ट्रॉनिक्स विभाग प्रमुख व कार्यशाळा समन्वयक डॉ.टी.एच.मुजावर व सहसमन्वयक डॉ. एम. बी. आवळे,प्रा.विजय झाडके यांनी विशेष परिश्रम घेतले.कार्यशाळेसाठी भौतिकशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. व्ही. ए. चौधरी,डॉ. व्ही. डी. मोटे, डॉ. एस. डी. लोखंडे, डॉ. एम. बी. पंडगे आणि डॉ. एस. डी. बिराजदार यांनी मोलाचे सहकार्य केले. तसेच सुदर्शन सर्जे आणि बालाजी नागटिळक यांनी कार्यशाळेच्या आयोजनासाठी तांत्रिक व व्यवस्थापकीय सहकार्य केले.कार्यशाळेच्या यशस्वी आयोजनासाठी महाविद्यालयाचे प्राचार्य, सर्व विभागांचे प्राध्यापक, तांत्रिक सहकारी आणि विद्यार्थ्यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले.

संजय राऊतांना जीडीपीमधील 'जी' तरी कळतो का?

मुंबई : जनाब संजय राऊत, भाजपा निवडणूक जिंकली की निवडणूक आयोग चुकीचा. भाजपाला सुप्रीम कोर्टात एखादे यश मिळाले की सुप्रीम कोर्ट चुकीचे आणि आता भाजपाच्या काळात जीडीपी वाढला की जीडीपी चुकीचा, असा जावईशोध लावण्याआधी तुम्हाला ''जीडीपी'' मधला 'जी' तरी कळतो का, याचे आत्मपरीक्षण करा. तुम्ही ज्या पद्धतीने राहुल गांधींची गुलामी करता, ती गुलामगिरीच तुम्हाला कळते; जीडीपी तुम्हाला कळत नाही, अशा शब्दात भाजपा प्रदेश मुख्य प्रवक्ते नवनाथ बन यांनी गुरुवारी त्यांचे वाभाडे काढले. भाजपा प्रदेश कार्यालयातील पत्रकार परिषदेत ते बोलत होते.

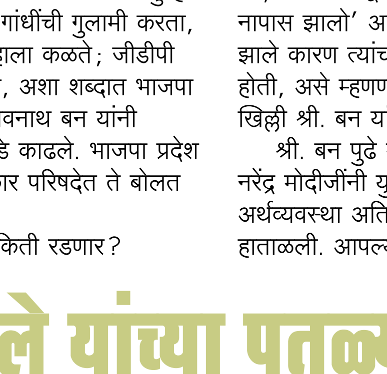

संजय राऊत, किती रडणार?

पंतप्रधान नरेंद्र मोदीजींच्या नेतृत्वात देश पुढे जातो आहे, तर तुम्ही जीडीपीच्या आकड्यांवर शंका घेताय. तुम्ही सांगताय की जीडीपी फक्त दोन टक्के आहे. जीडीपीचे आकडे खोटे आहेत. भाजपा निवडणूक जिंकते, लोक तुम्हाला घरी बसवतात तेव्हा म्हणता की ईव्हीएममध्ये गडबड आहे, निवडणूक आयोग बोगस आहे, निवडणूक आयोग दोषी आहे. हे म्हणजे एखाद्या परीक्षेला विद्यार्थी नापास झाला की, 'परीक्षा पद्धत चुकीची आहे म्हणून मी नापास झालो' आणि बाकीचे विद्यार्थी पास झाले कारण त्यांच्यासाठी परीक्षा चांगली होती, असे म्हणण्यासारखे आहे, अशी खिल्ली श्री. बन यांनी उडवली.

श्री. बन पुढे म्हणाले, पंतप्रधान नरेंद्र मोदीजींनी युद्धाच्या काळात देशाची अर्थव्यवस्था अतिशय समर्थपणे, सक्षमपणे हाताळली. आपल्या अर्थव्यवस्थेच्या वाढीचा दर अतिशय चांगल्या पद्धतीने कायम ठेवला, म्हणून संजय राऊतांची पोटदुखी सुरू आहे. त्यांना वाटत होते की पाकिस्तानचे आणि इतर देशांचे हाल झाले तसे भारताचे व्हावेत. परंतु तसे होणार नाही. हे मोदीजींचे सरकार आहे. हे तुमच्यासारख्या घरबशा लोकांचे सरकार नाही, हे ध्यानात ठेवावे. प्रत्येक आकडेवारी आली की खोटी आहे, हे सांगणारे संजय राऊत, तुमच्याकडे पुरावा असेल तर सादर करा आणि अन्यथा वायफळ बडबड करू नका

उद्धव ठाकरे कपिल सिब्बल यांना नेमकी किती फी देत आहेत, आपला खटला वाचवण्यासाठी किती करोडो रुपयांचा खर्च करत आहेत, असे सवाल करून श्री. बन म्हणाले, मातोश्रीच्या बाहेरच्या चिंचेचे चिंचोके काढून कपिल सिब्बल यांना दिले जात आहेत का? हे एकदा संजय राऊत यांनी सांगावे. अन्यथा आम्ही भांडुपमध्ये ज्या ज्या चिंचा आहेत, त्यांचे सगळे चिंचोके जमा करून कपिल सिब्बल आणि काँग्रेसला देणार, हे एकदा संजय राऊत यांनी जाहीर करावे.

महात्मा फुले, सावित्रीबाई फुले यांच्या पुतळ्यांचे रविवारी अनावरण

लातूर : क्रांतिसूर्य महात्मा जोतीराव फुले यांच्या द्विशताब्दी वर्षानिमित्त माणूस प्रतिष्ठान, लातूरच्या वतीने औसा तालुक्यातील बुधोडा येथील 'माझं घर' प्रकल्पात महात्मा जोतीराव फुले व क्रांतिज्योती सावित्रीबाई फुले यांच्या अर्धाकृती पुतळ्यांचे अनावरण करण्यात येणार आहे. हा कार्यक्रम रविवारी (६ सप्टेंबर) सकाळी ११ वाजता होणार आहे.

या कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी ज्येष्ठ विचारवंत व साहित्यिक प्राचार्य डॉ. नागोराव कुंभार राहणार असून, ज्येष्ठ लेखक, विचारवंत व मार्गदर्शक प्राचार्य डॉ. सोमनाथ रोडे यांच्या हस्ते पुतळ्यांचे अनावरण करण्यात येणार आहे. समाजसेवक हरीशचंद्र सुडे, राज्याध्यक्ष, अंधश्रद्धा निर्मूलन समिती महाराष्ट्र माधव बावगे, माजी आमदार माणिकराव जाधव, सुनीता अरळीकर, साहेबअली सौदागर हे प्रमुख पाहुणे म्हणून उपस्थित राहणार आहेत.

तसेच प्रा. सुभाष भिंगे, रामराजे आग्राम, सुनील हेंगणे, प्रा. हर्षवर्धन कोल्हापूरे, प्राचार्य डॉ. आरडी निटूरकर, नरसिंग घोडके, लक्ष्मणराव वंगे, शिवाजीराव माडे, भारत काळे व प्रा. गोविंद वाघमारे यांची विशेष उपस्थिती असणार आहे.

महात्मा फुले व सावित्रीबाई फुले यांनी वंचित घटकांसाठी शिक्षणाची दारे खुली केली. स्त्री–शूद्रांना माणूस म्हणून जगण्याचा हक्क मिळवून देण्यासाठी त्यांनी केलेल्या सामाजिक कार्याच्या स्मरणार्थ हा उपक्रम आयोजित करण्यात आला आहे.

या सोहळ्यासाठी अखिल भारतीय सत्यशोधक समाज, लातूरचे अध्यक्ष प्राचार्य पांडुरंग भिसे व सचिव प्रा. डॉ. चंद्रकांत माळी यांचे विशेष सहकार्य लाभले आहे. या ऐतिहासिक सोहळ्यास सर्वांनी सहपरिवार उपस्थित रहावे, असे आवाहन सौ. संगीता झरे, शरद झरे व माणूस प्रतिष्ठान तथा माझं घर परिवाराने केले आहे.

हे पत्रक, मालक, संपादक, प्रकाशक रघुनाथ बनसोडे यांनी मुद्रक महेश मोतीराम राठोड यांनी मयूर ऑफसेट प्रिंटर्स, मेन रोड, मित्र नगर, लातूर, जि.लातूर - ४१३ ५१२ (महाराष्ट्र) येथे छापून कार्यालय दैनिक लातूर प्रभात, पवन कॉलनी, कृपासदन शाळेजवळ, लातूर (महाराष्ट्र) येथे प्रकाशित केले.
संपादक - रघुनाथ वाघोजी बनसोडे, मो.८८३०२५०६४५
(पी.आर.बी.कायद्यानुसार संपादकाची जबाबदारी)
RNI No.: - MAHMAR/2017/72894